

บทที่ 6

กิจกรรมการรับช่วงงานในจังหวัดนครราชสีมา

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอข้อมูลกิจกรรมการรับช่วงงานของผู้หญิงที่ค้นพบในจังหวัดนครราชสีมา มี 3 ประเภท คือ 1) กิจกรรมรับช่วงงานเย็บเสื้อผ้าในโรงงาน บ้านหนองตะไก่ ตำบลหนองตะไก่ อำเภอหนองบุญนาค 2) กิจกรรมรับช่วงงานทอผ้าไหม บ้านโนนแดง ตำบลภูหลวง อำเภอปักธงชัย และ 3) กิจกรรมรับช่วงงานทำโคมไฟญี่ปุ่น บ้านปรางค์ ตำบลบ้านปรางค์ อำเภอคง

กิจกรรมการรับช่วงงานเย็บชุดฟอร์มให้โรงงาน บ้านหนองตะไก่ ตำบลหนองตะไก่ อำเภอหนองบุญนาค

1. ที่ตั้งของกิจกรรมการรับช่วงงานเย็บชุดฟอร์มให้โรงงาน

ชุมชนบ้านหนองตะไก่ ตำบลหนองตะไก่ อำเภอหนองบุญนาค เป็นที่ตั้งของชุมชนที่มีกิจกรรมรับช่วงเย็บชุดฟอร์มให้กับโรงงาน โดยการดำเนินงานของกลุ่มสตรีเย็บผ้า ตำบลหนองตะไก่ สมาชิกของกลุ่มที่รับงานไปทำที่บ้านอยู่กระจัดกระจายตามหมู่บ้านต่างๆ ของตำบล ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ หมู่ 4 และหมู่ 11

ชุมชนบ้านหนองตะไก่ห่างจากตัวอำเภอ 9 กิโลเมตร นับเป็นชุมชนที่ค่อนข้างใหญ่ มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,553 ครัวเรือน ประชากร 7,581 คน แบ่งออกเป็นหญิง 3,927 คน ชาย 3,654 คน มีพื้นที่ทั้งหมด 46,032 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 32,797 ไร่ ที่เหลือเป็นที่อยู่อาศัย และที่สาธารณประโยชน์ อาชีพหลักที่ทำ คือ อาชีพทางการเกษตร ทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง และปลูกสวนยูคาลิปตัส โดยเฉลี่ยมีที่ดินถือครองต่อครัวเรือน ประมาณ 20 ไร่ มีการอพยพออกไปขายแรงงานในต่างประเทศกันมาก และสามารถทำรายได้เข้าสู่ชุมชนได้มาก ประเทศที่นิยมไปคือ บรูไน ไต้หวัน ซาอุดีอาระเบีย ลิเบีย และเกาหลี รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ประมาณ 30,000 บาทต่อปี

ชาวชุมชนเริ่มมีไฟฟ้าใช้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2524 ปัจจุบันมีหมู่ที่ 4,5 และ 6 ที่มีระบบประปาหมู่บ้านแล้ว ส่วนหมู่อื่นๆ นั้นก็มีแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ มีหนองน้ำใหญ่ถึง 3 แห่ง อ่างเก็บน้ำ 2 แห่ง และมีบ่อน้ำตื้นถึง 1,359 บ่อ มีโรงเรียนระดับประถม คือ โรงเรียนบ้านหนองตะไก่ และโรงเรียนระดับมัธยมคือ โรงเรียนหนองบุญนาควิทยาคม การศึกษาของคนในชุมชนนั้นจะคล้ายคลึงกับชุมชนชนบทอีสานโดยทั่วไป นั่นคือ คนรุ่นเก่าจะเรียนน้อย

กล่าวคือ จะเรียนจบระดับประถม (ป.4) ขณะที่คนรุ่นใหม่มีการศึกษาขั้นต่ำ คือ ม.3 คนหนุ่มสาวส่วนใหญ่จะอพยพไปทำงานที่อื่น ชาวชุมชนต้องจ้างแรงงานเกษตรจากที่อื่น ในชุมชนมีวัด 2 แห่งที่ชาวชุมชนไปปฏิบัติศาสนกิจ คือ วัดประชาสามัคคีธรรม ซึ่งเป็นวัดที่สร้างมานาน เป็นวัดเก่าแก่ และวัดศรีสุทธาวาสบูรพ์บำรุง ซึ่งปลูกสร้างในช่วงหลัง

การสัญจรไปมาของชาวชุมชนเพื่อติดต่อกับสังคมภายนอกนั้น จะมีมอเตอร์ไซด์รับจ้าง จากบริเวณปากทางถึงชุมชน จะคิดในอัตรา 40 บาทต่อเที่ยว และมีรถบัสจากหนองตะไก่อู่ไปโคราช ค่าโดยสารคนละ 18 บาท แต่สมาชิกชุมชนส่วนใหญ่จะมีรถมอเตอร์ไซด์เกือบทุกครัวเรือน อยู่แล้ว

2. ลักษณะของผู้หญิงที่รับช่วงงาน

คณะวิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์กลุ่มผู้หญิงเย็บผ้า ของบ้านหนองตะไก่อู่ ตำบลหนองตะไก่อู่ อำเภอนหนองบุญนาค จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าว เป็นช่วงที่ครัวเรือนส่วนใหญ่ต้องเก็บมันสำปะหลังเพื่อให้ทันเวลาที่รัฐประกันราคามันสำปะหลัง ส่วนใหญ่คณะผู้วิจัยจะมีโอกาสสัมภาษณ์ในช่วงเวลากลางคืนซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้กลับบ้านไปแล้ว พบว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลโดยเฉลี่ย 31.4 ปี ผู้ที่อายุน้อยที่สุด 23 ปี และอายุมากที่สุด 42 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (13 คน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (9 คน) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (4 คน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับละ 1 คน สมาชิกของครัวเรือนโดยเฉลี่ย 3.6 คนต่อครัวเรือน โดยมีสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 2 คน และมากที่สุด 5 คน รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ต่อเดือน คือ 7,359 บาท โดยมีรายได้จากการทำไร่มันสำปะหลัง จากการขายข้าว ซึ่งเป็นรายได้รายปี และมีรายได้จากการรับจ้างในภาคเกษตร เช่น การรับจ้างถอนมัน ปลูกมัน และรายได้จากการเย็บผ้า เป็นรายได้ที่เป็นรายเดือน ประมาณเดือนละ 2,000-6,000 บาท โดยเฉลี่ยจะได้ค่าจ้างคนละ 2,396.67 บาทต่อเดือน โดยเฉลี่ยจะมีที่นาคนละ 17.6 ไร่ต่อครัวเรือน ส่วนที่ไร่นั้นจะมีคนละประมาณ 25.3 ไร่ ซึ่งที่ดินที่เป็นที่ไร่นั้นจะเป็นพื้นที่ สปก. ที่ได้รับจากรัฐบาล ส่วนที่ตั้งบ้านเรือนนั้นโดยเฉลี่ย 193.3 ตารางวา ต่อครัวเรือน โดยเป็นของตนเองเป็นส่วนใหญ่ (28 คน) และที่ดินที่ต้องเช่า และเป็นของมารดาในส่วนที่เหลือ (ตารางที่ 19)

ส่วนการสร้างบ้านเรือนนั้น จะเป็นบ้านชั้นเดียว และบ้านสองชั้นในอัตราที่เท่ากัน ส่วนใหญ่เป็นบ้านที่สร้างด้วยไม้ ส่วนบ้านสองชั้นนั้น ชั้นบนจะทำด้วยไม้ ส่วนชั้นล่างจะทำด้วยปูน หลังคามุงด้วยสังกะสีเป็นส่วนใหญ่ มี 2 หลังที่มุงหลังคาด้วยกระเบื้อง การสร้างบ้านเรือนส่วนใหญ่ปลูกสร้างอย่างถาวร นอกจากนี้ในครัวเรือนที่มีอาชีพในการทำนาจะมียุ้งปลูกสร้างอยู่

ในบริเวณบ้าน ครัวเรือนละ 1 หลัง มี 1 รายที่มีคอกวัวสร้างอยู่ในบริเวณที่พักอาศัยด้วย (ตารางที่ 20)

เครื่องอำนวยความสะดวก ที่เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้า ที่มีเกือบทุกหลังคาเรือนคือ เครื่องรับโทรทัศน์ (29) ตู้เย็น (23) เครื่องปั้มน้ำ (16) เทปสเตอร์ไอ (10) และเครื่องซักผ้า (8) พาหนะที่ใช้สัญจรไปมาจะมีทั้งรถยนต์ (4) จักรยานยนต์ (21) และจักรยาน (22) เนื่องจากเป็นครอบครัวเกษตรกรจึงมีรถไถเดินตาม (5) และรถอีแต่น (4) ในบางครัวเรือนด้วย ส่วนการไถพื้นที่ไร่นั้นส่วนใหญ่จะจ้างรถแทรกเตอร์ไถ (ตารางที่ 21)

สรุปฐานะทางเศรษฐกิจมีครัวเรือนฐานะปานกลาง 17 ครัวเรือน และมีฐานะยากจน 13 ครัวเรือน

3. สภาพการทำงานรับช่วงเย็บชุดฟอร์มให้โรงงาน

3.1 ประวัติความเป็นมาของการรับช่วงงาน

จากการสัมภาษณ์ นางอรสา วิทยานุกุล ประธานกลุ่มสตรีเย็บผ้าตำบลหนองตะไก้ พบว่า ในปี พ.ศ.2536 อำเภอหนองบุญนากประสบภัยแล้งอย่างรุนแรง ซึ่งบ้านหนองตะไก้ก็ประสบภัยแล้งเช่นกัน ภาวะเศรษฐกิจฝืดเคืองอย่างมากที่ส่งผลทางการเกษตรเสียหาย ผู้คนอพยพไปหางานทำในที่อื่นอย่างมากมาย กลุ่มแม่บ้านที่อยู่ในหมู่บ้าน ร่วมกันคิดว่า ทำอย่างไรจะหาเงินมาช่วยเหลือสมาชิกในครัวเรือนของตนได้ นางอรสา วิทยานุกุล ถูกเลือกให้เป็นตัวแทนกลุ่มแม่บ้านเข้าพบอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความช่วยเหลือให้หางานให้แม่บ้านมีรายได้เสริม ต่อมาสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา จัดตั้งโครงการอุตสาหกรรมเพื่อชนบท โดยตั้งที่ทำการที่บ้านของนางอรสาเองเนื่องจากมีพื้นที่กว้างขวาง สมาชิกเริ่มก่อตั้งมี 10 คน พัฒนาการของกลุ่มเย็บผ้า มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ให้สมาชิกที่มีจักรอยู่ก่อนแล้ว มารวมไว้ที่ทำการกลุ่ม ในช่วงนั้นสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมาเป็นผู้หางานให้ โดยงานชิ้นแรกที่ได้ทำ คือ ผ้าปิดจมูก ซึ่งบริษัทแหลมทองอุตสาหกรรมจำกัดจ้างทำในราคา 2.50 บาทต่อชิ้นจำนวน 9,000 ชิ้น ต่อจากนั้นสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมาได้ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงหาตลาดให้ โดยนำผลิตภัณฑ์ไปให้โรงงานดูเป็นตัวอย่างและเสนอราคาซึ่งเป็นราคาที่ถูก แต่ได้มาตรฐาน ทางโรงงานพอใจ และเริ่มสั่งสินค้าเพิ่มมากขึ้นจากสองโรงงานเป็นสามสี่โรงงานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้หลังจากที่ได้มีโอกาสไปติดต่อกับโรงงานอุตสาหกรรม จึงพบว่านอกจากผ้าปิดจมูกแล้ว โรงงานยังต้องการผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกเช่นหมวกคลุมผม ถุงแขน ผ้ากันเปื้อน เป็นต้น เพื่อใช้ในโรงงาน จึงได้ติดต่อ

ขอเยี่ยมผลิตภัณฑ์เหล่านี้มาให้สมาชิกกลุ่มลองทำและนำเสนอโรงงาน โรงงานมีความพอใจในฝีมือ และราคาจึงสั่งให้กลุ่มตัดเย็บให้

รายได้ของสมาชิกกลุ่มเพิ่มขึ้น จากเดือนแรกมีรายได้ 30-40 บาท ต่อวัน แต่เมื่อครบเดือนที่ 3 รายได้เพิ่มเป็นวันละ 50-70 บาท ต่อวันต่อคน สิ่งนี้เป็นแรงจูงใจให้คนมาสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มเพิ่มมากขึ้น จากเดิม 10 คน เพิ่มเป็น 60 คน ดังนั้นสถานที่ทำการของกลุ่มจึงต้องมีกลุ่มสาขาย่อยรวม 6 แห่งในตำบลหนองตะไก้... เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของสมาชิก โดยแต่ละกลุ่มสาขาจะมีหัวหน้ากลุ่มรับผิดชอบสมาชิกเอง

ขั้นตอนที่ 2 ก่อนหน้าที่กลุ่มแม่บ้านจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มสตรีเย็บผ้า ตำบลหนองตะไก้นั้น สมาชิกในหมู่บ้านเคยมีประสบการณ์ที่ไม่ดีในการเย็บเสื้อผ้าโหลนั้ก เนื่องจากค่าแรงต่ำมาก บางครั้งก็ถูกโกงค่าแรง แต่เมื่อได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเย็บผ้าแล้ว ก็มีความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น เพราะแต่ละคนมีส่วนร่วมในการบริหารกลุ่มและมีสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา เป็นพี่เลี้ยงให้ ความวิตกกังวลเรื่องการโกงค่าแรงจึงลดน้อยลง

หลังจากที่ทำงานมาระยะหนึ่ง สมาชิกมีความมั่นใจว่าตนสามารถเย็บเสื้อโรงงานได้ จึงได้เสนอให้นางอรสาซึ่งเป็นประธานกลุ่ม ให้แจ้งไปยังสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา ว่ากลุ่มตนพร้อมที่จะเย็บเสื้อโรงงาน ต่อมาบริษัทแหลมทองจำกัด ก็เป็นบริษัทแรกที่สั่งให้กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าของพนักงาน จำนวน 500 ตัว จุดหลักที่จะโน้มน้าวให้บริษัทหรือโรงงานต่างๆ มาให้บริการของกลุ่ม คือ ฝีมือที่ประณีตและราคาถูก เพราะต้องแข่งขันสูงในการที่จะได้งานมาทำกรอบของบริษัทที่จะให้ไว้ คือ ราคาค่าแรง-ค่าอุปกรณ์ทำเสื้อ-ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ปรับลดไม่ได้คือ ค่าอุปกรณ์ที่ประกอบด้วย ผ้า ด้าย กระดุม แต่ที่ลดได้คือ ค่าแรงและค่าใช้จ่าย ค่าจ้างเย็บ ในครั้งแรกคิดในอัตรา ตัวละ 8 บาท รวมกับค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีกตัวละ 5 บาท เป็นสูตรในการคิดค่าใช้จ่ายต่อตัว เมื่อเสื้อต้องมีตราประจำของบริษัทด้วยทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่ม ทางกลุ่มจึงขอให้สำนักงานการพัฒนาชุมชนพัฒนาการอำเภอ มาอบรมการพิมพ์ซิลด์สกรีนเป็น จึงลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ได้

นอกจากนี้เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับสมาชิก มีการอบรมให้สมาชิกเข้าใจพื้นฐานการตัดเย็บอย่างถูกวิธี โดยที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา ให้การสนับสนุนอบรมการตัดเย็บ ในปี 2537

เดือนมีนาคม ปี 2538 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา จัดอบรมการตัดเย็บเสื้อกางเกงขาย โดยมีสมาชิกเข้ารับการอบรมจำนวน 20 คน

เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2538 อบรมทักษะในการตัดเย็บให้กับสมาชิกใหม่จำนวน 70 คน แบ่งการอบรมออกเป็น 2 รุ่น และมีงบประมาณพัฒนาจังหวัด จาก สส.ของจังหวัด มาจัด

ซื้อวัสดุครุภัณฑ์ให้กับกลุ่ม ซึ่งในปัจจุบัน กลุ่มมีครุภัณฑ์ที่ได้จากการสนับสนุนจากทางราชการ และจัดซื้อด้วยผลกำไรจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ รายการทั้งหมดมีดังนี้

1. จักรอุตสาหกรรม	จำนวน 10 หลัง
2. จักรเย็บผ้าขนาดเล็ก	จำนวน 40 หลัง
3. จักรโพงริม ขนาด 5 เซม	จำนวน 4 หลัง
4. จักรโพงริม ขนาด 3 เซม	จำนวน 10 หลัง
5. จักรถักริม (ซิกแซ็ก)	จำนวน 10 หลัง
6. เครื่องตัดผ้าแบบวงเดือน	จำนวน 1 เครื่อง
7. เครื่องตัดผ้าใบมีดตรง	จำนวน 2 เครื่อง

3.2 รูปแบบและกฎเกณฑ์ในการรับช่วงงาน

ผู้ผลิตในหมู่บ้านจะรับช่วงการผลิตมาจากคุณมานะ และคุณอรสา 2 สามีภรรยา ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่ม ครั้งแรก 2 คน ก็ช่วยกันชวนคนที่รู้จักอาจจะเป็นญาติหรือเพื่อนบ้านที่คุ้นเคยกันดี และก็มี การชวนกันต่อไป บางคนทราบข่าวว่าหัวหน้ากลุ่มได้งานเข้ามาในหมู่บ้านก็จะไปขอ งานทำ ก็จะมีการสอบถามความสามารถประสบการณ์ แล้วถ้าทำได้ก็ตกลงใจให้ทำเป็นการตกลง ด้วยวาจา ไม่มีสัญญาหรือเงื่อนไขใดๆ ถ้างานเย็บไม่ดีหรือไม่สวยก็จะส่งมาให้แก้ไข หัวหน้ากลุ่ม จะบันทึกว่าใครรับงานอะไรไปกี่ชิ้น กำหนดส่งเมื่อไหร่เท่านั้น ถ้าเอาจักรจากกลุ่มไปก็จะถูกหักเข้า กลุ่ม ถ้าเป็นจักรอุตสาหกรรมจะถูกหักร้อยละ 3 ถ้าเป็นจักรเล็กธรรมดาจะถูกหักร้อยละ 2 บาท

ผลจากการประมวลข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า จำนวนของผู้ให้ข้อมูลที่บอกว่า งานรับงานสม่ำเสมอกับผู้ที่บอกว่าการรับงานไม่สม่ำเสมอ มีจำนวนเท่ากัน (15:15) ในกรณีที่บอกว่าสม่ำเสมอ นั้น จะรับงานประมาณ 3-5 ครั้งต่อเดือน ประมาณครั้งละ 100 ตัวถ้าเป็นเสื้อ หรือ ประมาณ 1,000-2,000 ชิ้น ถ้าเป็นผ้าปิดจมูก ส่วนในกรณีที่บอกว่าไม่สม่ำเสมอนั้น นอกจากมี งานอื่นๆ ที่ต้องทำ เช่น ทำไร่ หรือเลี้ยงวัวแล้ว ยังเนื่องจาก งานที่หัวหน้าสายหามาให้ไม่ค่อย สม่ำเสมอ ไม่มีงานให้ทำในบางช่วง บางครั้งปริมาณมาน้อย ต้องแบ่งงานกันไปทำซึ่งทำได้น้อยขึ้น จึงไม่อยากทำ รวมทั้งค่าแรงรายชิ้นถูก จึงไม่ได้ทำอย่างสม่ำเสมอ

3.3 เครื่องมือที่จำเป็นในการผลิตและการลงทุน

เครื่องมือทำงานที่สำคัญคือ จักรอุตสาหกรรม จักรโพง และจักรเย็บ ซึ่งบางส่วนได้ งบประมาณสนับสนุนจาก งบพัฒนา สส. ที่ซื้ออุปกรณ์การเย็บให้กลุ่ม อุปกรณ์อื่นๆ เช่น กรรไกร เข็มจักร เข็มหมุด สายวัด ไม้บรรทัด ซอร์คเทียนผ้า จะมีทั้งที่เป็นของกลุ่มเย็บผ้า และบางส่วนเป็นของ ตนเอง ส่วนด้ายเย็บผ้านั้น บางส่วนซื้อจากหัวหน้ากลุ่ม วัสดุที่สำคัญคือ ผ้านั้น หัวหน้ากลุ่มจะ

ไปซื้อผ้าที่กรุงเทพฯ โดยสั่งซื้อเป็นพับๆ ตามการสั่งทำ (order) ของบริษัทหรือโรงงาน จะเป็นผู้จัดการตัดผ้าเป็นชิ้นๆ ให้และส่งมอบให้กับคนทำงานแต่ละคน

เงินลงทุนในการทำงานเย็บผ้านี้ ส่วนใหญ่ไปเป็นการลงทุนในการซื้อจักรอุตสาหกรรมหรือจักรเป็นของตนเอง แม้จะมีจักรที่ได้รับการสนับสนุนจากงบพัฒนาของ สส. และงบสนับสนุนจากพัฒนากร ก็ไม่เพียงพอต่อจำนวนสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้ คนที่ขอยืมจักรจากกลุ่ม ไปนั้น ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการยืมคือ ถ้าได้ค่าแรง 1,000 บาท ต้องเสียเงิน 30 บาท เป็นค่ายืมจักร เงินส่วนนี้จะเงินสมทบเข้ากลุ่มเพื่อเป็นทุนให้สมาชิกกลุ่มกู้ยืมลงทุนทำงานต่อไป

เงินลงทุนนอกเหนือจากการซื้อจักร จะมี เงินซื้อด้าย ราคาหลอดละ 5 - 6 บาท จากการสัมภาษณ์พบว่า ด้าย 1 หลอด สามารถเย็บเสื้อได้ 10 ตัว เย็บผ้าปิดปากได้ 200 ชิ้น หรือเย็บหมวกได้ 100 ชิ้น น้ำมันจักร แกลลอนละ 40 บาท ในแต่ละเดือน จะใช้เงินลงทุนเพื่อซื้อด้ายหรือเข็ม ประมาณ 20-60 บาท

3.4 สถานที่ทำงาน เวลาทำงาน ขั้นตอนในการทำงานและแรงงานสมทบ

ขั้นตอนในการทำงานนี้นั้น เริ่มขึ้นเมื่อหัวหน้ากลุ่มเย็บผ้าได้รับการติดต่อให้ทำเครื่องแบบชุดฟอร์มของบริษัทหรือโรงงาน หรือได้รับการติดต่อให้ทำผ้าปิดปากให้ หัวหน้ากลุ่มจะจัดหาผ้าตามแบบที่ผู้จ้างต้องการ ส่งให้ผู้หญิงเย็บผ้าในกลุ่ม ต่อจากนั้นแต่ละคนจะรับงานไปทำตามบ้านของตน เมื่องานเสร็จก็มาส่งงานให้หัวหน้ากลุ่ม เมื่อหัวหน้ากลุ่มส่งงานให้กับผู้ว่าจ้างและได้รับเงินว่าจ้างแล้ว หัวหน้ากลุ่มก็จะจ่ายค่าแรงให้กับคนในกลุ่มตามจำนวนชิ้นที่แต่ละคนทำได้ ในแต่ละปีจะมีการอบรมทักษะต่างๆ ในการเย็บผ้าให้กับสมาชิกของกลุ่มเย็บผ้า ปีละ 2-3 ครั้ง โดยใช้สถานที่ในการอบรมที่บ้านของหัวหน้ากลุ่ม

ส่วนใหญ่ผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นเพียงคนเดียวในครัวเรือนที่เป็นหลักในการเย็บผ้า มี 5 ครัวเรือนเท่านั้นที่มีผู้อื่นช่วยในการทำงานด้วย แต่จะเป็นงานเล็กๆ น้อยๆ เช่น การตัดซื้อด้าย ที่สามีจะช่วยภรรยาทำ หรือลูกจะช่วยติดกระดุม เป็นต้น เวลาของการทำงานในแต่ละวันของผู้หญิงเย็บผ้าโดยเฉลี่ย ประมาณ 8 ชั่วโมง ต่อวัน ซึ่งเวลาที่ใช้ในการทำงานนั้นจะขึ้นอยู่กับปริมาณงานที่ได้รับมาทำ กับกำหนดวันของการส่งงานด้วย เวลาการทำงานส่วนใหญ่จะไม่แน่นอน แล้วแต่เวลาว่าง ถ้าช่วงที่งานเร่งก็ทำทั้งวันทั้งคืน ในช่วงที่งานไม่เร่ง ถ้าเหนื่อยก็จะหยุดพัก วันทำงานในแต่ละเดือนจะประมาณ 20 วัน เพราะต้องทำงานอื่นด้วยคือ การทำไร่มันสำปะหลัง นอกจากนี้ยังขึ้นกับงานที่จะมีการสั่งทำ (order) จากโรงงานอื่นๆ ด้วย สถานที่ทำงานก็คือในบริเวณบ้านเรือนของแต่ละคน

3.5 การฝึกทักษะในการทำงาน

ส่วนมากคนที่หัวหน้ากลุ่มชวนให้มาทำงานหรือสมัครทำงานด้วยตนเองนั้นจะเย็บจักรเป็นอยู่แล้ว เคยเย็บผ้าโหลหรือเป็นช่างเย็บเสื้อ จึงไม่มีการฝึกเย็บเสื้อผ้าก่อนทำงาน แต่เพื่อการพัฒนาทักษะให้ดีขึ้น ในแต่ละปีจะมีการฝึกอบรม เพิ่มทักษะให้กับสมาชิกปีละ 2-3 ครั้ง โดยได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมมาเฟียฝึกอบรมเย็บผ้า วิธีการตัดเย็บเสื้อผ้า ประมาณรุ่นละ 20 คน โดยใช้เวลาประมาณ 30 วัน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ กิจกรรมที่กลุ่มทำได้รับความสนใจจากกลุ่มสตรีในแต่ละภาค มีกลุ่มสตรี หน่วยงานราชการ มาดูงาน เยี่ยมชมกิจกรรมกลุ่มฯ อย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี

4. สภาพการจ้างงาน

4.1 อัตราค่าจ้าง และการส่งมอบงาน

เงื่อนไขในการจ้างงานของกลุ่มสตรีเย็บผ้านั้น ไม่ได้มีกฎเกณฑ์อะไรมากมายนัก เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งกลุ่มเพื่อเป็นการช่วยเหลือแม่บ้านในตำบลที่มีปัญหาเรื่องรายได้ที่ไม่พอเพียงกับรายจ่าย

อัตราค่าจ้างของงานแต่ละชิ้นที่กลุ่มรับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มาทำนั้นจะแตกต่างกันไปตามชิ้นงานที่ทำ เช่น กางเกงตัวละ 30-40 บาท เสื้อตัวละ 15-35 บาท ซาฟารี ตัวละ 100 บาท ผ้ามิดชิดอีกอันละ 3 บาท เป็นต้น โดยที่จะปรับค่าแรงให้เรื่อยๆ เงินค่าแรงของแต่ละคนจะหักเข้ากลุ่มร้อยละ 3 เพื่อจะเก็บเงินเป็นทุนบริหารของกลุ่ม นำเงินดังกล่าวไปฝากธนาคาร ขณะนี้มียอดเงินฝากประมาณ 20,000 บาท กลุ่มสาขาย่อยสามารถกู้เงินของกลุ่มไปลงทุนโดยไม่คิดดอกเบี้ย เช่น นำไปลงทุนในบริเวณใต้ทุนบ้านเพื่อ ใช้เป็นที่ทำงานของสาขา หรือซื้อจักรเพิ่ม เป็นต้น

ปริมาณงานที่กระจายให้กับสมาชิกไปทำนั้นจะขึ้นอยู่กับปริมาณงานที่ลูกค้าสั่งทางกลุ่มมา โดยที่นางอรสา ประธานกลุ่มเป็นผู้ประสานงานติดต่อ รวมทั้งสั่งซื้อวัตถุดิบ คือ ผ้ายืด กระดุม ต่อจากนั้นเป็นการตัดผ้าตามแบบของสินค้าที่ลูกค้าสั่ง และส่งต่องานให้กับสมาชิกในกลุ่มอีกต่อหนึ่ง ส่วนการจ่ายเงินนั้นประมาณ 3-4 วัน จะจ่ายเงินให้สมาชิกหรือแล้วแต่สมาชิกจะต้องการเงินเมื่อใด หรือคนเย็บผ้าอาจจะยังไม่รับเงินก็สามารถเก็บเงินเป็นก้อนไว้ได้ ถ้าคนใดมีงานที่เสร็จแล้ว ประธานจะเก็บงานมาไว้ที่ทำการใหญ่ของกลุ่มเอง

อุปกรณ์การเย็บ จะมีทั้งที่เป็นของคนรับงานไปทำและที่เป็นสมบัติของกลุ่ม ซึ่งคนที่ขอยืมครุภัณฑ์ของกลุ่มไปทำที่บ้าน ต้องจ่ายค่าบำรุง 30 บาท ต่อค่าแรงที่ได้ 1,000 บาทด้วย ส่วนค่าน้ำมันประธานจะซื้อมาเป็นจำนวนมากเพื่อขายให้สมาชิกในราคาหลอดละ 5 บาท ซึ่งนับ

ว่าราคาถูกกว่าท้องตลาดโดยทั่วไป รายได้โดยเฉลี่ยของคนที่ทำงานอย่างสม่ำเสมอคนละ 2,396.67 บาท ซึ่งอยู่ระหว่าง 2,000-6,000 บาท ซึ่งนับว่าเป็นรายได้ที่มั่นคงพอสมควร

4.2 คุณสมบัติของผู้รับงาน

วัตถุประสงค์ที่ตั้งกลุ่มผู้หญิงเย็บผ้าในหมู่บ้านขึ้นมา เพื่อช่วยเหลือผู้หญิงในครัวเรือนที่มีรายได้น้อย ดังนั้นเกณฑ์ในการเลือกผู้รับงานไปทำนั้นจึงถือเกณฑ์ว่าเป็นครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ตึงเครียดเป็นเกณฑ์ที่สำคัญที่สุด เกณฑ์ต่างๆ นั้นมีดังนี้

1. เลือกคนที่มีเวลาทำงานได้อย่างจริงจัง และมีรายได้น้อย
2. ต้องมีฝีมือในการตัดเย็บ
3. ถ้างานต้องแก้ ต้องแก้ไขงานให้เรียบร้อย โดยจะมีหัวหน้ากลุ่มสาขา คอยตรวจสอบคุณภาพงานก่อน ที่จะส่งมายังประธานกลุ่ม

5. สวัสดิการในการทำงาน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (24 คน) พอใจกับการทำงานเย็บผ้าและรายได้ที่ตนได้รับ เนื่องจากชอบงานเย็บผ้า และพอใจที่มีรายได้เสริมเข้าสู่ครอบครัว เดือนละประมาณ 2,000-3,000 บาท ในส่วนที่ไม่พอใจการทำงานนั้น เนื่องจากค่าแรงรายชิ้นถูกเกินไป งานที่ได้รับไม่ค่อยสม่ำเสมอ

ความต้องการสวัสดิการต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูลจะเน้นในประเด็นการเพิ่มค่าแรง จัดหางานมาเพิ่มให้สมาชิกอย่างสม่ำเสมอไม่ขาดช่วง มีค่ารักษาพยาบาลให้เมื่อตนเจ็บป่วย จัดหาจักรอุตสาหกรรมมาให้สมาชิกเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการตัดเย็บ เช่น ด้าย มาให้สมาชิกในราคาถูก

6. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

เนื่องจากอาชีพดังกล่าวนี้เป็นที่สนใจของสตรีในหมู่บ้าน เพราะเป็นงานที่สามารถทำอยู่กับบ้านได้ โดยไม่ต้องทิ้งครอบครัวเพื่อไปทำงานในต่างถิ่น ประกอบกับเป็นงานที่ทำรายได้ค่อนข้างดีให้กับครอบครัว สมาชิกที่มารับงานจากกลุ่มไปทำจึงมีผู้หญิงที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีฐานะดี พ่อบ้านรับราชการเป็นครู มีอาชีพเสริมทำไร่ทำนา ขายข้าวและพืชไร่ได้ปีละหลายหมื่นบาท ส่วนแม่บ้านนอกจากจะช่วยงานในไร่แล้วยังเปิดร้านค้าเล็กๆ ในหมู่บ้าน หรือครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ตึงเครียด สมาชิกในครอบครัวต้องช่วยกันทำไร่ทำนา เคยไปทำงานในโรงงานเย็บผ้าที่ด้านเกวียนแต่ก็ทำได้ในช่วงสั้นๆ สมาชิกไม่พอใจที่ไม่มีเวลาให้ครอบครัว เพราะต้องไปทำงานแต่เช้ามืดและกว่าจะกลับถึงบ้านก็มืดค่ำ ไม่มีเวลาทำอาหารเย็นหรือดูแลครอบครัวได้เท่าที่ควร

ตั้งแต่ทำงานนี้รู้สึกที่ตนเองขยันขึ้นจะรับทำงานบ้านให้เรียบร้อยเพื่อจะได้รับมาเย็บผ้าเมื่อก่อนทำไปเรื่อย ๆ ไม่รีบร้อน แต่ปัจจุบันเปลี่ยนไปชีวิตเป็นระบบดีกว่าเดิมทำให้ตนขยันขึ้นและทุกคนที่บ้านก็พอใจและสนับสนุน เพราะทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่ม ทำให้ฐานะทางบ้านดีขึ้น ในกรณีคนที่มีความรู้ไม่มากนัก กล่าวว่า งานนี้ทำให้ตนขยันมากขึ้นมีเงินซื้ออาหารกินทุกวัน ไม่ต้องกังวลเรื่องรายได้เหมือนเมื่อก่อน บางช่วงหากงานเข้ามาในปริมาณมากจะมีรายได้ถึง 8,000-10,000 บาท ซึ่งต้องใช้เวลาทำงาน ทั้งช่วงเวลากลางวันและกลางคืน ในช่วงที่งานไม่มากจะรับเย็บผ้าปิดจุก รายได้โดยเฉลี่ยประมาณ 2,000 บาท

สำหรับบางรายที่มีอาชีพเย็บผ้าอยู่แล้ว ก็จะเลือกรับงานจากโรงงานที่หัวหน้ากลุ่มรับมา เคยไปทำงานในโรงงานเย็บผ้าในประเทศไต้หวัน รายได้เดือนละ 14,000 บาท เมื่อหมดสัญญา ก็กลับมา และมีอาชีพเย็บผ้าในร้านของภรรยาผู้ใหญ่นั่นจะเลือกรับงานเฉพาะงานที่ค่าจ้างดี เช่น ชุดแบบฟอร์มของพนักงาน โดยจะได้ค่าจ้างกางเกงตัวละ 50 บาท เสื้อตัวละ 30 บาท แต่ถ้าตัดให้ลูกค้าทั่วไปจะได้ค่าจ้างตัวละ 150 บาท แต่ถ้าเย็บผ้าให้โรงงานถึงแม้ค่าตอบแทนจะน้อยกว่า แต่ก็ได้เงินเป็นก้อน รายได้โดยเฉลี่ยประมาณ 6,000-7,000 บาท

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ที่รับช่วงงานจะพบว่า สมาชิกของผู้รับช่วงงานจะให้การสนับสนุนและพอใจที่ภรรยาของตนรับงานนี้มาทำ เนื่องจากจะมีรายได้เพิ่มแล้วยังทำงานอยู่ที่บ้าน ในช่วงงานเร่งสามีและลูกจะช่วยกันทำงานบ้าน ส่วนช่วงงานน้อยหรืองานปกติผู้หญิงแม่บ้านจะเป็นผู้รับผิดชอบงานบ้านทั้งหมด แต่ผู้ชายก็จะช่วยงานบ้านบ้างในบางครั้ง แต่ส่วนใหญ่จะยังมีความคิดว่าผู้ชายไม่มีหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานบ้านเลย

ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนนั้น จะยังเข้าร่วมงานต่างๆ ตามปกติ หากมีงานอะไรก็สามารถหยุดทำงานได้เนื่องจากเป็นงานอิสระ หากไม่ติดกิจกรรมอะไรของชุมชนหรือส่วนตัวก็จะทำงานไปเรื่อยๆ ไม่มีวันหยุด

ความสัมพันธ์ทางด้านการผลิตของผู้หญิงในกลุ่มเย็บผ้านั้นจะพบว่า บางคนก็จะเย็บที่บ้านของตัวเอง เพื่อจะได้ดูแลบ้านและลูกที่ยังเล็กอยู่ หลายคนที่มีบ้านใกล้เคียงกัน ลูกๆ ก็โตไปโรงเรียนหมดแล้ว ก็จะรวมกลุ่มมาทำที่บ้านเพื่อนเพราะจะได้ทำไปและคุยกันไปด้วย ทำให้สนุกกับงาน แต่ก็ไม่ได้ช่วยกันในเรื่องการผลิตเพราะต่างก็จะรับผิดชอบงานของตัวเอง

7. ผลกระทบทางด้านสุขภาพ

ปัญหาทางสุขภาพที่ค้นพบ ส่วนใหญ่เกิดจากการนั่งเย็บจักรเป็นเวลานาน ทำให้เกิดอาการ ปวดเมื่อยในบริเวณต่างๆ ของร่างกาย เช่น ขา แขน หลังหรือเอวเมื่อมีอาการดังกล่าวที่

เกิดขึ้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะไม่หยุดทำงานแต่ซื้อยาแก้ปวดตามร้านขายยามารับประทานและทาหรือปล่อยให้หายเอง โดยเสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 80 - 300 บาท

นอกจากนี้ ยังพบว่า บางรายนั่งทำงานนาน กินอาหารไม่เป็นเวลาทำให้ปวดท้องเป็นโรคกระเพาะ ต้องไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลหนองนูนาก หรือบางคนต้องเพ่งสายตามาก แสบตา พอหยุดทำงานสักพัก อาการก็จะเป็นปกติ และมีบางคนเกิดอุบัติเหตุไฟฟ้าจากเครื่องจักรอุตสาหกรรมดู แต่ไม่เป็นอะไรมาก หยุดพักสักครู่ ก็ทำงานต่อไปได้

และมีจำนวน 9 ราย ที่บอกว่าตนเองแข็งแรงดี อาชีพนี้ไม่มีผลกระทบทางด้านสุขภาพ เกิดขึ้นกับตนเอง

8. ปัญหาและข้อเสนอของผู้รับช่วงงานเย็บชุดฟอร์มให้โรงงาน

ปัญหาและข้อเสนอส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องค่าแรงที่ต่ำ และงานที่มีมาไม่สม่ำเสมอ ส่วนประเด็นอื่นๆ นั้นจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ต้องการให้รัฐสนับสนุนเรื่องเงินทุนในการซื้ออุปกรณ์การตัดเย็บที่มีราคาแพง
2. อยากให้รัฐสนับสนุนเรื่องการหางานเย็บมาให้กลุ่มเย็บผ้าให้ทำอย่างสม่ำเสมอ
3. อยากให้หน่วยงานของรัฐมาจัดการดูแลเรื่องค่าแรงและการจัดการด้านต่างๆ ของกลุ่ม
4. รัฐควรจัดหาสวัสดิการ เรื่องการรักษาพยาบาลให้คนที่รับงานไปทำที่บ้านด้วย
5. ต้องการการสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐในการหาอาชีพเสริมที่มีรายได้มั่นคงมาสู่ชุมชน
6. ในแต่ละปีรัฐควรให้บริการมาตรวจสุขภาพคนทำงานด้วย

9. ปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงบางส่วนไม่ร่วมในกิจกรรมรับช่วงงาน

มีปัจจัยหลายๆ ประการที่ทำให้ผู้หญิงในหมู่บ้านบางส่วนไม่เข้าร่วมในกิจกรรมรับช่วงงานเย็บผ้าให้โรงงานอุตสาหกรรม ปัจจัยต่างๆ มีดังนี้

1. ปัจจัยเรื่องสุขภาพ การเย็บเสื้อผ้าต้องอาศัยสายตาที่ดีคนที่ทำงานต้องนั่งเย็บทั้งวัน ดังนั้นต้องเป็นคนที่อดทนและสุขภาพดีด้วย
2. ไม่มีทักษะในการเย็บผ้า บางคนแม้พยายามที่จะเรียนรู้ในการเย็บผ้า แต่ขาดทักษะแม้จะพยายามฝึกแล้วก็ตาม จึงร่วมรับงานไม่ได้
3. มีอาชีพหลักอื่นๆ เช่น ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ไม่มีเวลาว่างพอที่จะมาร่วมงานได้

4. ปริมาณงานที่กลุ่มรับมาไม่ค่อยสม่ำเสมอ รวมทั้งปริมาณงานมีน้อย ทำให้ได้รายได้น้อยตามไปด้วยจึงเลิกทำในที่สุด
5. ความจำเป็นเรื่องการเงิน ไม่มีภาระเรื่องการใช้จ่ายเงินไม่ต้องการทำงานที่เร่งรีบ จึงไม่เข้าร่วมในการรับงาน

กิจกรรมการรับช่วงงานทอผ้าไหม บ้านโนนแดง ตำบลภูหลวง อำเภอปักธงชัย

1. ที่ตั้งของกิจกรรมการรับช่วงงานทอผ้าไหม

ชุมชนบ้านโนนแดง ตำบลภูหลวง อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา อยู่ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 18 กิโลเมตร เป็นชุมชนขนาดเล็กที่มีจำนวนครัวเรือน 78 ครัวเรือน ประชากรรวม 390 คน แบ่งเป็นชาย 194 คน หญิง 196 คน

อาชีพหลักของคนในชุมชน คือ ทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง ข้าวโพดและไร่อ้อย ในช่วงปีหลังๆ เริ่มมีการปลูกยูคาลิปตัสกันมากขึ้น ที่ทำกินส่วนใหญ่จะเป็นที่นามากกว่าที่ทำอย่างอื่น ส่วนพื้นที่ทำไร่จะมีคนภายนอกชุมชนมาซื้อที่ดินกันมากในลักษณะเช่าซื้อเป็นแปลงขนาดใหญ่ มีแรงงานอพยพไปทำงานต่างถิ่นกันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแถบเมืองชายทะเลตะวันออก คือ ชลบุรี และระยอง โดยไปทำงานเป็นช่างเชื่อม ช่างก่อสร้าง และมี 3-4 ราย ที่ไปทำงานต่างประเทศ (ไต้หวัน) อาจจะกล่าวได้ว่ารายได้หลักของคนในชุมชนมาจากการรับจ้าง ประมาณ 30,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี การศึกษาของชาวชุมชนส่วนใหญ่จะจบระดับประถมศึกษา ป.6 การครอบครองที่ดิน การเกษตรต่อครัวเรือนโดยเฉลี่ยประมาณ 5 ไร่

ชาวชุมชนเริ่มมีไฟฟ้าใช้ตั้งแต่ พ.ศ.2521 ส่วนน้ำนั้นยังใช้น้ำจากน้ำผิวดิน และน้ำจากบ่อน้ำตื้น โรงเรียนระดับประถมประจำหมู่บ้าน คือ โรงเรียนบ้านโนนแดง เปิดสอนตั้งแต่อนุบาลถึงชั้นประถม 6 มีวัด 1 แห่ง คือ วัดภูหลวงพรหมวาส เมื่อเจ็บป่วยคนในชุมชนจะไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลปักธงชัย ซึ่งอยู่ห่างจากชุมชนประมาณ 5 กิโลเมตรเท่านั้น

การสร้างบ้านเรือนของชุมชนยังคงเป็นรูปแบบเก่าๆ คือ ส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ชั้นเดียว ใต้ถุนสูงแต่ก็มีบ้างที่เป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ชั้นล่างทำด้วยอิฐบล็อกจากไม่มีรั้วกันอาณาเขตบ้านต่อบ้านอย่างชัดเจน ทางสัญจรในชุมชนเป็นถนนดินทราย

2. ลักษณะของผู้หญิงที่รับช่วงงาน

จากการประมวลผลจากแบบสอบถามผู้หญิงที่รับช่วงงานทอผ้าไหมจากหมู่บ้านโนนแดง จำนวน 35 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีอายุโดยเฉลี่ย 32.9 ปี ส่วนใหญ่แต่งงานมีครอบครัวแล้ว คนที่อายุน้อยที่สุดคือ อายุ 22 ปี และอายุมากที่สุดคือ 50 ปี การศึกษาของผู้หญิงกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.9) จบการศึกษาระดับประถม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาคือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 28.6) และมีมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ 8.6) ตามลำดับ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 3.8 คนต่อครัวเรือน โดยมีสมาชิกอยู่ระหว่าง 2-7 คน รายได้รายเดือนประมาณ 3,437 บาทต่อครัวเรือน รายได้หลักมาจากการรับจ้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับจ้างทอผ้าไหม ซึ่งมีรายได้เข้าครัวเรือนประมาณ 1,000-2,500 บาทต่อเดือน แม้บางครัวเรือนจะทำนาหรือทำไร่ก็เป็นเพียงการเอาไว้บริโภคในครัวเรือนเท่านั้น หรือมีการทำไร่มันสำปะหลังก็เป็นรายได้รายปี ปีละประมาณ 20,000 บาทเท่านั้น ที่ปลูกสร้างบ้านโดยเฉลี่ยประมาณ 148.6 ตารางวา ส่วนใหญ่เป็นที่ของตนเอง (ตารางที่ 22)

การปลูกสร้างบ้านเรือนของผู้ให้ข้อมูล ร้อยละ 60 เป็นบ้านชั้นเดียวมีทั้งที่ทำด้วยไม้และอิฐบล็อกและมุงหลังคาด้วยสังกะสี ที่เหลือเป็นบ้านสองชั้น ชั้นบนทำด้วยไม้และชั้นล่างทำด้วยปูน สภาพของบ้าน ร้อยละ 48.6 คงทนถาวร ที่อยู่ในสภาพไม่คงทนถาวรนัก คิดเป็นร้อยละ 48.6 และมีสภาพชั่วคราวร้อยละ 2.9 ในครัวเรือนที่ทำนามะขามจะมีช้างปลูกสร้างในบริเวณบ้านครัวเรือนละ 1 หลัง (ตารางที่ 23)

เครื่องอำนวยความสะดวกที่เป็นไฟฟ้าที่แต่ละครัวเรือนถึงร้อยละ 85.7 มีคือ เครื่องรับโทรทัศน์ ตู้เย็น ร้อยละ 57.1 และเตปสเตอร์ร้อยละ 42.9 ตามลำดับ พาหนะประจำครัวเรือนที่มีกันมากคือรถจักรยาน (ร้อยละ 68.6) รถจักรยานยนต์ (ร้อยละ 62.9) และรถยนต์ (ร้อยละ 5.7) ตามลำดับ ครัวเรือนที่มีอาชีพทางเกษตรกรรมอยู่จะมีรถไถเดินตามอยู่ 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.1 ของครัวเรือนผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด และมี 1 ครัวเรือนที่มีรถแทรกเตอร์ด้วย (ตารางที่ 24)

กล่าวโดยสรุปถึงสภาพเศรษฐกิจของแต่ละครัวเรือน พบว่า ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน 18 ครัวเรือน (ร้อยละ 51.4) มีฐานะปานกลาง 15 ครัวเรือน (ร้อยละ 42.9) มีฐานะดี 1 ครัวเรือน และมีฐานะจนมาก 1 ครัวเรือน

3. สภาพการทำงานรับช่วงทอผ้าไหม

3.1 ประวัติและความเป็นมาของการรับช่วงงาน

จากการสัมภาษณ์ แม่สงบ มงคล เจ้าของโรงงานทอผ้าไหม ผู้ว่าจ้างให้ชาวบ้านโนนแดง ทอผ้าไหม เป็นชาวหนองตะคุ ตำบลหนองตะคุ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า แม่สงบเรียนรู้จักการทอผ้าไหมจากผู้เป็นน้าเป็นเวลาดัง 10 ปี ก่อนที่จะมาเริ่มต้นทำกิจการของตัวเอง

โดยเริ่มจากการทอเองขายเอง มีแรงงาน 2 คน คือ แม่สงบ และสามี เมื่อถึงฤดูการทำนา ทำไร้กินหยุดการทอผ้าชั่วคราวเพื่อไปทำนาทำไร่ก่อน แต่ในปัจจุบันเลิกทำนาแล้วประมาณ 4-5 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากกิจการทอผ้าไหมมีงานต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา ส่วนที่นาที่ไร้นั้นให้คนอื่นเช่าทำ

แม่สงบ เล่าว่าได้ว่าจ้างให้ชาวบ้านในหมู่บ้านต่างๆ เช่น บ้านโนนแดง บ้านบะใหญ่ บ้านหนองตาก บ้านหนองขาว และบ้านหนองตุต เป็นต้น เป็นผู้ทอผ้าให้เมื่อประมาณ 14 ปีที่ผ่านมา เริ่มต้นจากการทอด้วยกิจกรรมตาและพัฒนามาเป็นกี่กระตุก เริ่มต้นว่าจ้างครั้งแรกประมาณ 2-3 กี่ ต่อมา มีการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบันในโรงงานมีกี่ประมาณ 20 กี่ และมีสมาชิกที่มารับเส้นไหมไปทอตามหมู่บ้านต่างๆ ช้างต้น ประมาณ 60 คน

3.2 รูปแบบและกฎเกณฑ์ในการรับช่วงงาน

ลักษณะงานที่ผู้หญิงชาวบ้านโนนแดงทำการรับช่วงงานมาทำ คือ การรับไหมจากผู้ประกอบการเจ้าของโรงทอผ้าไหมในอำเภอปักธงชัยมาทอเป็นผ้าไหม ซึ่งจะรับงานมาทำที่บ้านตนเองหรือทำงานที่บ้านผู้ประกอบการค่อนข้างสม่ำเสมอ ประมาณเดือนละ 2-3 ครั้งต่อเดือน ถึงแม้จะมีผู้ให้ข้อมูลว่าไปรับงานไม่สม่ำเสมอก็เป็นส่วนน้อย

ลักษณะการจ้างงานของผู้ว่าจ้าง ซึ่งเป็นเจ้าของโรงงานทอผ้าไหมกับผู้รับช่วงงานทั้งหมดเป็นการตกลงด้วยวาจาว่าอยากทำงานด้วย โดยผ่านคนที่รับไหมมาทอหรือคนที่รู้จักผู้ว่าจ้างเป็นผู้รับรอง เมื่อตกลงว่าจะรับงานมาทำขั้นตอนต่อไปก็คือทางผู้ว่าจ้างจะนำเครื่องมือสำหรับทอผ้า ซึ่งได้แก่กี่กระตุก กระสวย หลอดด้าย ไปติดตั้งให้ที่บ้านของสมาชิกแต่ละคน สมาชิกจะได้รับเส้นไหมประมาณคนละ 2-3 กิโลกรัมต่อครั้ง สมาชิกแต่ละคนต้องไปปั่นไหมเข้าหลอด เพื่อเตรียมไว้ทอผ้าไหมจนไหมหมด ต่อจากนั้นก็จะนำงานไปส่งมอบให้กับผู้ว่าจ้างและรับค่าจ้างมาด้วยเลย เมื่อถามถึงระยะเวลาการทำงานแต่ละครั้งพบว่าถ้ามีเวลาทอผ้าจริงๆ แล้วจะใช้เวลาประมาณ 1 อาทิตย์ ก็จะแล้วเสร็จและสามารถส่งมอบงานให้ผู้ว่าจ้างได้เลย

3.3 เครื่องมือที่จำเป็นในการผลิตและการลงทุน

จะเห็นได้ว่าอุปกรณ์และวัสดุในการผลิตนั้น ส่วนใหญ่ผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้จัดหาให้ แต่ก็มีผู้รับช่วงงานบางคนที่มีเครื่องมือ เช่น กี่กระตุก กง (หรืออาจเรียกว่า “โน” ในบางพื้นที่) ปั่นไหมเข้าหลอด หรือกระสวยของตนเองอยู่แล้วก็จะใช้ของตัวเอง แต่คนที่มีเป็นของตนเองก็มีเพียง 3 คนเท่านั้น ผู้รับช่วงงานเพียงแต่ใช้แรงงานของตนทำงานทอผ้า ดังนั้นเงินลงทุนจึงไม่มีเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้ที่อยากได้เครื่องมือ เช่น กี่กระตุก กงปั่นด้าย หลอดด้าย กระสวยเป็นของตนเอง ก็ต้องลงทุนเอง ในอดีตที่ราคาประมาณ 800-1,200 บาท แต่ในปัจจุบันราคาของกี่ประมาณ 3,200 บาท ค่าใช้จ่ายอีกส่วนหนึ่งจะเป็นค่ารถส่งผ้าไปกลับ 20 บาท

3.4 สถานที่ทำงาน เวลาทำงาน ขั้นตอนในการทำงานและแรงงานสมทบ

แรงงานที่ทำงานทอผ้าไหมนี้จะเป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น เป็นผู้ทำงานตั้งแต่การกรอไหมเข้าหลอด ขึ้นกี่ และลงมือทอ จนกระทั่งเส้นไหมหมดจึงปลดกึ่งนำผ้าไหมที่ทอสำเร็จเสร็จเป็นผืนส่งให้ผู้จ้าง แต่มี 3 คนที่ให้ข้อมูลว่ามีคนอื่น เช่น แม่ หรือน้องสาว ช่วยงานด้วย แต่ก็ทำได้ในขั้นตอนการกรอไหมเข้าหลอด เพราะในขั้นตอนการลงมือทอนั้นต้องการความสม่ำเสมอในการทอ จึงต้องเป็นคนๆ เดียวทำเพราะแต่ละคนจังหวะและน้ำหนักของการกระตุกก็จะไม่เท่ากัน เวลาทำงานของแต่ละคนจะอยู่ระหว่างวันละ 4-10 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยคนละ 7.1 ชั่วโมงต่อวัน โดยที่บางคนต้องเลี้ยงลูกที่ยังเล็กมาหรือต้องทำงานบ้านดูแลครอบครัวให้เสร็จสิ้นก่อน เวลาทำงานในแต่ละวันจึงไม่แน่นอนนัก แต่ส่วนใหญ่ (86.66%) บอกว่า ตนทำงานทุกวันไม่มีวันหยุด และอีกส่วนหนึ่ง (20%) บอกว่า แล้วแต่ว่าวันไหนจะว่างจากการทำงานบ้าน การเลี้ยงลูกหรือทำกิจกรรมอย่างอื่น ไม่ได้ทำงานทุกวัน ส่วนสถานที่ทำงานของแต่ละคน ส่วนใหญ่ (90%) จะทำงานตั้งกึ่งในบริเวณบ้านของตน ส่วนที่เหลือ (10%) ไปทำงานที่บ้านนายจ้าง รายได้จากการรับจ้างทอผ้าอยู่ระหว่าง 1,000-2,500 บาทต่อเดือน

3.5 การฝึกทักษะ

คนที่ทอผ้าไหมนั้นก่อนที่จะไปรับไหมจากโรงงานจะต้องฝึกทอผ้าไหมให้เป็นก่อน วิธีการเรียนรู้หรือฝึกทอผ้าไหมของคนในหมู่บ้านจะเหมือนกันคือจะจ่ายค่าฝึกให้กับเจ้าของกึ่งที่ฝึกให้ 1,000 บาท อุปกรณ์และไหมเป็นของเจ้าของกึ่งจะฝึกทออยู่ประมาณ 1 เดือน นอกจากนี้ยังมีบางส่วนที่เรียนรู้การทอผ้าจากญาติพี่น้อง เป็นงานฝีมือที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

4. สภาพการจ้างงาน

4.1 อัตราค่าจ้างและการส่งมอบงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ว่าจ้างซึ่งเป็นเจ้าของโรงงานทอผ้าไหม พบว่า มีอัตราค่าจ้าง 2 ระบบ คือ ค่าจ้างคนงานที่ทำงานอยู่ในโรงงาน และค่าจ้างผู้รับจ้างทอผ้าไหมตามบ้าน ค่าจ้างตามขั้นตอนงานต่างๆ ของคนที่ทำงานในโรงงานเป็นดังนี้

1. ระบบย้อมผ้า จะมีคนงานประมาณ 3-4 คน สำหรับทำหน้าที่นี้โดยจะได้ค่าจ้างวันละ 180 บาท
2. ปั่นไหมเข้าหลอดสำหรับทอ ชีดละ 5 หรือ 6 บาท อยู่ที่เส้นไหม ถ้าเส้นเล็กจะ 6 บาท ถ้าเส้นใหญ่จะราคา 5 บาท
3. สาวไหม เมตรละ 1.50 บาท
4. เก็บตะกรอ หัวละ 120 บาท

5. ค่าทอหาลละ 16-17 บาท ถ้าเส้นเล็กจะราคา 17 บาทต่อหาลา เส้นใหญ่จะราคา 16 บาทต่อหาลา

ส่วนอัตราค่าจ้างคนทอผ้าที่รับไปทำที่บ้านนั้น พบว่า ค่าจ้างทอผ้าไหมเส้นใหญ่หาลละ 15 บาท ไหมเส้นเล็กหาลละ 16 บาท ค่าปั่นด้ายเข้าหลอดชิตละ 5 บาท (มีผู้ว่าจ้างอื่นอีก 1 ราย ที่ว่าจ้างให้คนในบ้านโนนแดงทอผ้าไหมให้ ค่าจ้างทอคิดเป็นเมตรละ 15 บาท ซึ่งอัตรานี้คิดรวมกับค่าปั่นด้ายเข้าหลอด)

การจ่ายไหม แต่ละครั้งจะใช้ไหมดิบ 3 ก.ก. เมื่อนำไปย้อมจะเหลือประมาณ 22-23 ชิต เมื่อนำไปทอจะได้ประมาณ 50 หาลา ซึ่งแต่ละขั้นตอนนี้ก็จะมีคนรับผิดชอบเป็นหน้าที่ไป ส่วนมากคนที่นำเส้นไหมไปทอจะปั่นไหมสำหรับทอเอง ฉะนั้นผู้ทอจะได้ทั้งค่าปั่นไหมเข้าหลอดและค่าทอผ้าไหมด้วย สำหรับคนที่ขยันและแข็งแรงใช้เวลาทำในแต่ละครั้งก็นำไปแค่ 6 วัน แต่โดยเฉลี่ยจะประมาณ 10-15 วัน ต่อไหม 3 กิโลกรัม ซึ่งจะทอผ้าได้ประมาณ 40-50 หาลา ค่าจ้างที่ได้รับประมาณ 840-1,000 บาท

การตรวจรับงาน เมื่อผู้ทอผ้าไหมนำผ้ามาส่งจะตรวจรับโดยจะวัดว่าได้กี่หาลา ถ้ามีตำหนิครั้งแรกจะไม่หักเงินค่าแรง ครั้งต่อไปจะหักประมาณ 20-30 บาทหรือ 100 บาท อยู่ที่ว่ามีตำหนิมากน้อยแค่ไหน แต่ถ้าไหมขาดไปมากจะหักชิตละ 100 บาท หลังจากที่มีการตรวจเช็คเรียบร้อยแล้วก็จะจ่ายเงินในวันนั้น แล้วผู้ทอก็จะรับงานชิ้นใหม่ไปทำเลย แต่ถ้าผู้จ้างจัดเตรียมให้ไม่ทันก็จะเอาไปให้เองในวันหลัง

4.2 คุณสมบัติของผู้รับงาน

โดยทั่วไปคนที่จะมารับไหมไปทอจะมีคนที่รู้จักหรือเคยรับงานไปทำเป็นผู้พามาหาผู้ว่าจ้างจะพิจารณาวาคนๆ นั้นทอผ้าไหมเป็นหรือไม่ ครั้งแรกที่รับไปทำจะติชม ถ้าครั้งต่อไปทอไม่สวยก็จะไม่ให้ทอต่อไป เวลาจะให้นงานแต่ละคนไปทำต้องดูความสามารถของคนทอด้วยว่าใครทอได้เร็วหรือใครทอได้ช้า ถ้างานเข้ามาแต่ละครั้งก็จะเลือกคนที่ทอได้เร็วและสวยก่อน สำหรับคนที่ทอช้าไม่ค่อยมีเวลา ก็จะให้ทองานของโรงงานที่ไม่เร่งรีบ ทอไปเรื่อยๆ แต่ก็มีบางครั้งทำงานด่วนมากๆ ก็ไม่รับ เพราะกลัวจะหาคนทอให้ไม่ได้ หรือไม่ทันเวลาที่กำหนด โดยเฉพาะฤดูกาลทำนาทำไร่เพราะคนทอส่วนมากจะหยุดไปทำนา-ทำไร่ของตนให้แล้วเสร็จก่อนจึงจะรับงานไปทำ

5. สวัสดิการในการทำงาน

โดยส่วนใหญ่ (29 คน) ผู้รับช่วงทำงานทอผ้าไหมจะพอใจในการทำงานทอผ้าไหมและในส่วนที่ไม่พอใจนั้น จะเป็นเพราะค่าแรงต่ำ รายได้ที่ได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายในครอบครัว แต่ก็จำเป็นต้องทำเพราะไม่มีอะไรจะทำที่จะเป็นรายได้เสริม นายจ้างไม่มีสวัสดิการอื่นๆ ให้ เช่น ไม่มี

ค่ารักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย แต่นายจ้างจะให้ผ้าถุง เสื้อผ้า สบู่ และเครื่องใช้ในบ้านอื่นๆ ในช่วงปีใหม่ ให้กับผู้หญิงที่รับช่วงงานไปทำ ที่ทำงานดีและทำงานด้วยตลอดทั้งปี บางครั้งเมื่อเงินขาดมือหรือต้องการเงินใช้ในช่วงเปิดเทอมของลูกๆ ก็จะไปขอเงินมาใช้ก่อนและทำงานใช้ใ้ในภายหลัง หากสมาชิกป่วยหรือมีคนในครอบครัวแต่งงานก็จะไปช่วยงานบางครั้งเมื่อนางานไปส่งก็จะให้เงินเพื่อเติมน้ำมันให้

6. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

สำหรับอาชีพทอผ้าไหมนี้ ถ้าเปรียบเทียบระหว่างระยะเวลาที่ใช้ทำงานกับค่าจ้างแล้วถือว่าค่อนข้างต่ำ เพราะแต่ละคนจะใช้เวลาทำงานยาวนาน (ประมาณ 10-14 ชม.) บางคนเมื่อกินข้าวเช้าและทำงานบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะทอผ้าไปเรื่อยๆ หิวก็จะหยุดกิน เหนื่อยหรือปวดหลังก็จะหยุดพักสักครู่ก็จะเริ่มทำงานต่อ ส่วนกลางคืนก็จะปั่นด้ายเข้าหลอดกว่าจะเสร็จก็ 4 ทุ่ม ดังนั้นในแต่ละครอบครัวจะต้องมีอาชีพหลัก หรืออาชีพอื่นที่เสริมกันไป

แม้จะเป็นงานที่ทำรายได้ค่อนข้างต่ำแต่หลายๆ คนก็ต้องทำ เนื่องจากไม่ออกไปทำงานในท้องที่ห่างไกลครอบครัว งานบ้านทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นการทำความสะอาดบ้านเรือน ซัก รีดเสื้อผ้า หรือทำอาหาร ยังเป็นหน้าที่หลักของผู้หญิงที่ทำงานรับช่วงทอผ้าไหมอยู่ หลังจากเสร็จงานบ้านในแต่ละวันแล้ว จึงเริ่มงานทอผ้าในช่วงกลางคืนจะใช้เวลาในการปั่นด้ายเข้าหลอดเพื่อใช้ทอผ้าในวันรุ่งขึ้น ในแต่ละเดือนจะได้รับค่าจ้างประมาณเดือนละ 1,000 บาท ซึ่งรายได้ส่วนนี้จะเป็เงินเพื่อเอารซื้อหาอาหารรับประทานในครัวเรือนมากกว่าที่จะเหลือไปซื้อหาสิ่งอื่น

การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ของผู้หญิงที่รับช่วงทอผ้าไหมนั้นจะพบว่า หากยังอยู่ในวัยที่ยังสาวอยู่ค่อนข้างที่จะห่างเหินกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน โดยให้เหตุผลว่าเป็นห่วงงานที่ค้างอยู่ต้องรีบกลับมาทำงาน ส่วนผู้หญิงในวัยกลางคนยังคงเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน งานบุญงานกุศลของชุมชนเป็นไปตามปกติ รวมทั้งงานบุญต่างๆ ของเพื่อนบ้านก็จะไปร่วมอยู่ตลอด ในส่วนบรรยากาศในการทำงานนั้นจะพบว่า คนที่ทอผ้าในแต่ละรายส่วนมากก็รู้จักกันเป็นเพื่อนบ้านกัน ก็จะมีการพูดคุยเสวนากันในช่วงที่พักตอนกลางวันหรือหยุดทำงานตอนเย็น ส่วนความสัมพันธ์การผลิตนั้นต่างคนก็ต่างทำงานที่ตัวเองรับช่วงมา โดยไม่มีการช่วยเหลืออะไรกัน

7. ผลกระทบทางด้านสุขภาพ

อาการที่พบ เมื่อถามถึงประเด็นการเจ็บป่วยที่สืบเนื่องมาจากการทำงาน พบว่า โดยส่วนใหญ่จะมีอาการปวดแขน เมื่อยแขน และปวดขา เนื่องจากอวัยวะทั้งสองส่วนต้องทำงานอย่างหนักและสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ขณะที่เท้าเหยียบก็ด้านล่าง แขน 2 ข้าง ต้องจับไม้กระทุ้งก็เพื่อทอ

เส้นไหม ประกอบกับการทำงานที่ค่อนข้างใช้เวลา อาการเจ็บปวดหรือปวดเมื่อยดังกล่าวจึงเกิดขึ้น ส่วนใหญ่จะปล่อยให้หายไปเอง หรือหาซื้อยาตามร้านขายยามารับประทาน โดยจะเสียค่ายา ประมาณ 30-40 บาทต่อครั้ง ขึ้นอยู่กับอาการที่เป็นและสถานที่ที่ไปรักษา

นอกจากนี้ยังมีอาการปวดท้อง ปวดท้องน้อย ปวดหลัง ปวดเอว มีอาการอ่อนเพลีย เนื่องจากการทำงานหนัก นิ่งนาน บางคนมีอาการเท้าร้อนวูบวาบเพราะต้องกดกระแทกกับก๊วยตลอด อาการปวดท้องน้อย ทำให้ต้องหยุดงานไปจนกว่าจะหาย และต้องไปโรงพยาบาลเพื่อทำการรักษา โดยจะเสียค่าใช้จ่ายครั้งละประมาณ 100-200 บาท ในบางกรณีหากรู้สึกปวดหลังหรือเหนื่อยจะหยุดพักเป็นระยะๆ เมื่อรู้สึกดีขึ้นจะเริ่มทำงานใหม่

8. ปัญหาและข้อเสนอของผู้รับช่วงงานทอผ้าไหม

ข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการที่อยากได้จะมีข้อเสนอแนะมุ่งเน้นใน 3 ประเด็น คือ 1) ขอให้เพิ่มอัตราค่าจ้างทอผ้าในปัจจุบันค่าทอหลาละ 16 บาท อยากให้สูงกว่านี้ 2) ขอให้สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล 3) ให้มีงานให้ทำอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนความต้องการให้รัฐช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานนั้นมีหลายประเด็น ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. อยากให้รัฐช่วยพิจารณาช่วยเหลือเรื่องค่าแรงที่ต่ำมาก
2. รัฐควรกระจายงานมาสู่ชนบทให้มากขึ้น โดยอาจจะมาตั้งโรงงานใกล้ชุมชนเพื่อที่คนในชุมชนจะได้มีรายได้ที่มั่นคงและสูงขึ้น
3. อยากให้มีสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลให้กับคนทำงาน
4. ดูแลควบคุมผู้ประกอบการไม่ให้เอาเปรียบลูกจ้างจนเกินไป
5. อยากให้รัฐสนับสนุนธุรกิจผ้าไหมให้มีตลาดกว้างขวางขึ้นเพื่อที่พวกตนจะได้มีงานทำอย่างต่อเนื่อง
6. อยากให้รัฐหางานที่เพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มแม่บ้านในท้องถิ่นชนบท
7. ผู้จ้างมีเงินทุนหมุนเวียนน้อย ต้องการให้รัฐมาช่วยในรูปของเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เคยเสนอโครงการไปที่ BOI แต่ไม่ได้รับการพิจารณา
8. กฎหมายที่เกี่ยวกับด้านการค้า เพราะผู้จ้างเคยถูกโกง คนซื้อซื้อด้วยเช็ค และเช็คแดง พ้องร้องกันมาแล้ว 3 ปี กระทั่งบัดนี้ยังไม่ได้เงิน จึงไม่มีเงินที่จะขยายตลาด

9. ปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงบางส่วนไม่ร่วมในกิจกรรมรับช่วงงาน

มีปัจจัยหลายๆ ประการที่ทำให้ผู้หญิงในหมู่บ้านบางส่วนไม่เข้าร่วมรับงานทอดผ้าไหม เช่น

1. ปัจจัยเรื่องค่าจ้าง ค่าจ้างต่ำ ไม่คุ้มกับการลงทุนลงแรงที่จะทำงาน เมื่อเปรียบเทียบกับงานประเภทเดียวกันที่ต้องไปทำงานในโรงงาน นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการต่างๆ ให้อีกด้วย
2. ปัจจัยเรื่องสุขภาพ คนที่ทอผ้าเป็นและมีมือดี ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ ผู้ที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวมักไม่ชอบทอผ้า ผู้สูงอายุจะมีปัญหาเรื่องสุขภาพมาก เช่น นั่งนานไม่ได้มีอาการปวดหลัง เป็นต้น
3. ปัจจัยเรื่องอาชีพ มีอาชีพหลักอย่างอื่นอยู่แล้ว จึงไม่มีเวลาทอผ้า อาชีพอื่นๆ ที่ผู้หญิงในหมู่บ้านทำ เช่น รับจ้างเย็บเสื้อผ้า พนักงานทำความสะอาด เป็นต้น

กิจกรรมการรับช่วงงานทำไหมไฟญี่ปุ่น บ้านปรางค์ ตำบลบ้านปรางค์ อำเภอคง

1. ที่ตั้งของกิจกรรมการรับช่วงงานทำไหมไฟญี่ปุ่น

ชุมชนบ้านปรางค์ ตำบลบ้านปรางค์ อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา เป็นชุมชนที่มีกิจกรรมรับช่วงทำไหมไฟญี่ปุ่น โดยที่มีโรงงานตั้งอยู่ในชุมชน ทำให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งแรงงานที่ทำอยู่ในโรงงาน และแรงงานที่ทำงานอยู่กับบ้าน

ตำบลบ้านปรางค์ มีทั้งหมด 15 หมู่บ้านด้วยกัน หมู่ 1 และหมู่ 14 จะมีผู้รับช่วงงานการทำไหมไฟญี่ปุ่นไปทำที่บ้านมากที่สุด ทั้ง 2 หมู่ มีจำนวนครัวเรือนรวมกันทั้งสิ้นประมาณ 200 ครัวเรือน ประชากรรวม 920 คน หญิงมากกว่าชายเล็กน้อย คนส่วนใหญ่จะเรียนจบชั้นมัธยมต้น (ม.3) แต่คนที่อยู่ในช่วงวัยกลางคนนั้นจะเรียนถึงชั้นอ่านออกเขียนได้ คือ ระดับประถมเท่านั้น คนรุ่นใหม่จะเรียนสูงกว่าคนรุ่นเก่า มีคนเรียนสูงระดับปริญญาตรี และระดับ ปวช. หรือปวส. แต่คนเหล่านั้นก็จะไปหางานทำในต่างถิ่นกันหมดจะเหลือเพียงคนที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่านั้น ที่ทำงานอยู่ในชุมชน

ชุมชนมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,000 ไร่ เป็นที่นาเกือบทั้งหมด ส่วนที่เหลือจะเป็นที่อยู่ออาศัย ไร่มันสำปะหลัง ไร่อ้อย ไร่พริกชี้ฟ้า อาชีพหลักของชาวชุมชนก็คือ อาชีพทางด้านเกษตรกรรม โดยเฉลี่ยจะครอบครองที่ดินทำกินประมาณ 10 ไร่ต่อครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่เกิดที่ชุมชน โดยบรรพบุรุษจะอพยพมาจากอำเภอโนนไทย เมื่อประมาณ 100 ปีมาแล้ว นอกเหนือจาก

อาชีพทางการเกษตรแล้ว ชาวบ้านยังหารายได้เสริมหลังฤดูการเก็บเกี่ยว อพยพไปทำงานต่างถิ่นประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคมจะพากันมาก ถ้าหากฝนแล้งจะเหลือเพียงเด็กและคนแก่เท่านั้นที่อยู่เฝ้าบ้าน รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนของชาวชุมชน ประมาณ 10,000 บาทต่อปี มีหนี้สินกันมากโดยเฉพาะกับ ธกส. เกือบทุกครัวเรือน

ในปัจจุบันทุกครัวเรือนมีไฟฟ้าใช้ (เริ่มใช้เมื่อ ปี พ.ศ.2532) และกำลังวางแผนเพื่อวางระบบประปาหมู่บ้านอยู่ โรงเรียนบ้านปรางค์เปิดสอนในระดับเด็กเล็กถึง ป.6 และโรงเรียนปรางค์ทองวิทยา เปิดสอนตั้งแต่ ม.1 ถึง ม.6 ส่วนสถานที่สำคัญทางศาสนาที่ชาวชุมชนไปทำบุญในช่วงวันสำคัญทางศาสนาและร่วมปฏิบัติศาสนกิจประจำวัน มี 3 แห่ง คือ วัดบ้านปรางค์ วัดป่าปรางค์ทอง และสำนักสงฆ์ศรีวิชัย สถานีนอนามัยประจำตำบล สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2538 เป็นที่พึ่งของชาวชุมชนเมื่อเจ็บป่วย

2. ลักษณะของผู้หญิงที่รับช่วงงาน

คณะผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์พูดคุยกับกลุ่มผู้หญิงที่รับช่วงงานทำโคมไฟญี่ปุ่นที่บ้านปรางค์ ตำบลบ้านปรางค์ อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 19 คน พบว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลอยู่ระหว่าง 23-51 ปี โดยเฉลี่ยจะมีอายุ 34 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นส่วนใหญ่ (11 คน) ตามด้วยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (5 คน) และชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.ศ.5) ระดับละ 1 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลโดยเฉลี่ย 4.3 คนครัวเรือนที่สมาชิกน้อยที่สุด คือ 2 คน และมากที่สุด คือ 6 คน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน คือ 6,627.4 บาทต่อเดือน รายได้หลัก คือ การทำโคมไฟ รายได้อยู่ระหว่าง 2,000-10,000 บาทต่อเดือนและการรับจ้างส่วนการทำงานชาวนั้นจะได้ขายบ้างบางราย แต่ส่วนใหญ่จะบริโภคในครัวเรือน มีที่นาโดยเฉลี่ย 18.3 ไร่ ที่ไร่ 27.4 ไร่ ที่พักอาศัยมีขนาดโดยเฉลี่ย 257.9 ตารางวาต่อครัวเรือน ที่ดินเหล่านี้นส่วนใหญ่เป็นของตนเอง มีเพียงหนึ่งรายเท่านั้นที่เป็นของพ่อแม่ (ตารางที่ 25)

การปลูกสร้างบ้านของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะสร้างเป็นบ้าน 2 ชั้น (11 คน) ชั้นบนเป็นไม้ ชั้นล่างก่อเป็นปูนหรืออิฐบล็อก แต่ก็มีบ้านชั้นเดียวทางทิศท้ายที่สร้างด้วยปูน ซึ่งจะเป็นบ้านที่ปลูกสร้างในช่วงหลังๆ หลังคาบ้านส่วนใหญ่มุงด้วยสังกะสี (17 หลัง) มีเพียง 2 หลังเท่านั้นที่มุงด้วยกระเบื้อง สิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่ปรากฏให้เห็นในบริเวณที่พักอาศัยของผู้ให้ข้อมูล คือยุ้งข้าว ซึ่งจะสร้างด้วยไม้หลังคามุงสังกะสีครัวเรือนละ 1 หลังในครอบครัวที่มีที่นา นอกจากนี้ยังพบว่ามีคอกหมูและเล้าไก่ในบางครัวเรือนด้วย (ตารางที่ 26)

เครื่องอำนวยความสะดวกในครัวเรือนที่เป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าที่พบว่ามีทุกครัวเรือนคือ เครื่องรับโทรทัศน์ ตามด้วยตู้เย็น (15) เทปสเตริโอ (10) เครื่องปั้มน้ำ (9) และเครื่องซักผ้า (3) ตามลำดับ พาหนะที่ใช้สัญจรไปมาที่มีกันมาก คือ รถจักรยานยนต์ (14) จักรยาน (12) และมีรถยนต์เพียง 2 คน เนื่องจากมีอาชีพหลักคือการทำนา ทำไร่ ดังนั้นจึงมีรถไถเดินตามเป็นเครื่องมือใช้ไถนา และไถที่ไร่ (10 คน) และมีรถอีแต่นเพื่อไปทำงานในไร่และขนส่งผลผลิตที่ได้จำนวน 6 ครัวเรือน (ตารางที่ 27)

สรุปภาพรวมฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน 11 คน มีฐานะปานกลาง ฐานะยากจน มี 6 คน และมีฐานะดี 2 คน

3. สภาพการทำงานรับช่วงทำโคมไฟญี่ปุ่น

3.1 ประวัติความเป็นมาของการรับช่วงงาน

จากการสัมภาษณ์อดีตหัวหน้าสาย ของกิจกรรมรับช่วงงานทำโคมไฟญี่ปุ่น คือ นางแสงจันทร์ จงเจริญศรีศิริ วัย 31 ปี จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาการบัญชี เคยทำงานเป็นลูกจ้างของสหกรณ์การเกษตรอำเภอคง ตำแหน่งสมุห์บัญชี ต่อมาสหกรณ์การเกษตรอำเภอคง ร่วมลงทุนกับ บริษัทญี่ปุ่น ซึ่งมีชาวญี่ปุ่นชื่อ โคชิ ทานากะ เป็นผู้ดูแล เพื่อลงทุนเลี้ยงไก่ ต่อมาได้นำโคมไฟญี่ปุ่นมาให้สมาชิกในสหกรณ์ทำ ภายหลังเกิดความขัดแย้งกันจึงยกเลิกไป

หลังจากที่ญี่ปุ่นเลิกทำงานร่วมกับสหกรณ์ ก็ได้มาติดต่อกับแสงจันทร์ ซึ่งเป็นลูกสาว กำนันให้หาที่ดินเพื่อที่จะเช่าทำโรงงาน จึงได้ที่ดินของกำนันอยู่ที่บ้านปรางค์ โดยคิดค่าเช่าปีละ 100,000 บาท แสงจันทร์จึงลาออกจากสหกรณ์มาทำบัญชีให้โรงงาน บริษัทฟูจิ ไทยแลนด์

เริ่มแรก ปี 2533 ก็จะมีแม่บ้านประมาณ 10 คน มาฝึกทำงานโดยเป็นผู้แปะกระดาษ ตอนแรกไม่เข้าใจงาน ภรรยากำนันจึงชวนแม่บ้านที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปเข้ามาทำงาน พอไปทำได้ระยะหนึ่งก็ทำไม่ไหวเนื่องจากตาฟางและปวดหลัง

เมื่อตั้งโรงงานเสร็จแล้วในปี 2535 งานในโรงงานจะเป็นงานทอผ้าไหมอย่างเดียว โดยสั่งเส้นไหมจากบริษัทไทยซิลค์ และไหมจากจังหวัดขอนแก่นมาทอในโรงงานแต่ไหมไม่ค่อยได้คุณภาพและเส้นไหมมั่วเสมอ จึงได้เปิดโรงงานสาวไหมขึ้นที่บ้านสำโรงห่างจากบ้านปรางค์ ประมาณ 1 กม. แสงจันทร์ชักชวนเพื่อนที่ทำงานทอผ้าในโรงงานที่กรุงเทพฯ กลับมาทำงานในโรงงาน และประสานงานระหว่างโรงงานกับชาวบ้าน นอกเหนือจากทำบัญชีแล้วแสงจันทร์มีหน้าที่ตรวจรับงาน จ่ายวัสดุ และจ่ายเงินแก่สมาชิก มีรายได้เป็นเงินเดือนละ 4,000 บาท ปัจจุบันลาออกมาทำร้านขายวัสดุก่อสร้างร่วมกับสามี แต่ก็ยังรับทำหน้าที่จ่ายเงินให้แก่สมาชิกตามบ้าน

ทุกเดือน โดยโรงงานจะจ่ายทุกวันที่ 26 ของเดือน แต่บางเดือนก็จะเข้าไป 4-5 วัน ปัจจุบันผู้จัดการโรงงานชื่อโคซัง

ก่อนการเข้ามาของบริษัทโคมไฟ พูจิกิ ชาวบ้านผู้หญิงจะมีอาชีพเสริมหลายอย่าง เช่น เย็บผ้า ทำไฟกระพริบ เป็นต้น แต่งานประเภทนี้อยู่ในหมู่บ้านได้ไม่นานก็เลิกไป เพราะค่าแรงถูก และเจ้าของมีบริษัทอยู่กรุงเทพฯ ไม่เคยมาให้เห็นหน้าเลยมีแต่คนรับงาน (หัวหน้าสาย) ในหมู่บ้าน จึงไม่สามารถต่อรองราคาได้ ค่าแรงต่ำจึงเลิกทำในที่สุด

3.2 รูปแบบและกฎเกณฑ์ในการรับช่วงงาน

ลักษณะงานที่รับช่วงทำงาน คือ การประกอบชิ้นส่วนทำโคมไฟญี่ปุ่น ซึ่งรับงานจาก บริษัทพูจิกิ (ไทยแลนด์) จำกัด ซึ่งตั้งอยู่บริเวณปากทางเข้าชุมชน หลังจากที่ทำเสร็จแล้ว บริษัทจะส่งไปยังบริษัทแม่ในประเทศญี่ปุ่น เพื่อประกอบให้เป็นโคมไฟที่สวยงามพร้อมที่จะออกจำหน่าย ภายในประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 19 คน ได้รับงานอย่างสม่ำเสมอประมาณ 2-3 ครั้งต่อเดือน ซึ่งจะส่งงานให้กับบริษัทได้เดือนละประมาณ 300-600 ลูกตามความสามารถของแต่ละครัวเรือนที่จะทำได้

ขั้นตอนในการทำงานหลังจากตกลงใจว่าจะทำงานนั้นได้ทราบในช่วงแรกของการเปิดโรงงานจะมีพนักงานของบริษัทจากประเทศญี่ปุ่นมาสาธิตการทำงาน ฝึกหัดอบรมให้ชาวบ้านที่ต้องการจะทำงานการทำโคมไฟญี่ปุ่นในหมู่บ้าน โดยการฝึกที่บ้านก้านัน ต่อมาเมื่อชาวญี่ปุ่นกลับไปแล้วคนที่ทำเป็นแล้วก็จะฝึกให้คนที่ยังทำไม่เป็นทำต่อมาเรื่อยๆ คนที่จะมาทำงานนั้น ทางบริษัทจะนำอุปกรณ์และวัสดุที่สำคัญในการทำงานไปให้และลองให้ทำให้อู หลังจากนั้นจะมีการตรวจคุณภาพของงาน ถ้าทำได้ดีก็จะได้ทำงาน บริษัทก็จะนำวัสดุไปให้ เมื่อถึงกำหนดทางบริษัทจะมารับงานที่ทำเสร็จแล้ว โดยเช็คคุณภาพงาน ถ้างานไม่เรียบร้อยมีตำหนิก็จะคัดออก และจะจ่ายเงินตามจำนวนชิ้นที่ทำได้และตรวจสอบคุณภาพแล้ว ผู้รับงานไม่ต้องมีค่าประกันและไม่มีข้อผูกพันใดๆ ใครจะทำเท่าไรก็ได้ แต่ควรให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด แต่ถ้าใครมีธุระจำเป็นก็ผัดผ่อนระยะเวลาได้

3.3 เครื่องมือที่จำเป็นในการผลิตและการลงทุน

เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตและวัสดุต่างๆ บริษัทพูจิกิจะจัดหาให้คนทำงานและนำไปส่งถึงที่บ้าน เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ก็มีแม่พิมพ์ที่เป็นโครงไม้ และโครงเหล็ก เพื่อทำโคมไฟ ซึ่งจะต้องเลือกใช้แล้วแต่แบบที่บริษัทต้องการให้ทำ นอกจากนี้ยังมีแปรงเพื่อชุบน้ำมันทาโครงแม่พิมพ์ คีมตัดลวด กรรไกร มีดโกน (คัตเตอร์) เพื่อตัดกระดาษหรือผ้าไหมที่ใช้ทำโคมไฟจะตั้งพื้นเพื่อวางโคมขณะทำงาน วัสดุที่ต้องใช้ คือ ลวด ด้าย กระดาษสา ซึ่งนำมาจากญี่ปุ่น ผ้าไหมชนิดบางมากทอในโรงงานของบริษัทหน้าหมู่บ้าน กระดาษแข็งเพื่อปิดขอบโคมไฟและน้ำยาเคลือบโคมไฟหลังจากที่

ทำเสร็จทุกขั้นตอนแล้ว รวมทั้งโลชั่นทาผิวเพื่อเช็ดทำความสะอาดแม่พิมพ์ เนื่องจากอุปกรณ์ในการทำงานและวัสดุทุกชิ้นทางบริษัทจัดหาให้หมด และนำไปส่งให้ถึงที่บ้านคนที่ทำงานด้วย การทำงานนี้จึงไม่ต้องใช้เงินลงทุนใดๆ ทั้งสิ้น เพียงแต่ใช้แรงกายทำงานเท่านั้น

วัสดุทุกอย่าง เช่น พิมพ์ ลวด กระดาษสา กาว จะส่งมาจากประเทศญี่ปุ่น สินค้าที่ทำได้จะส่งกลับไปประกอบขาตั้งไม้ ที่ห้อยแขวนที่ประเทศญี่ปุ่น และส่งจำหน่ายที่ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และฮ่องกง

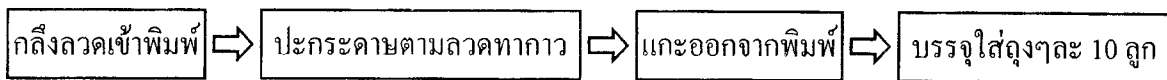
3.4 สถานที่ทำงาน เวลาทำงาน ขั้นตอนในการทำงานและแรงงานสมทบ

จากการสัมภาษณ์พบว่าส่วนใหญ่ทำงานทุกวันไม่มีวันหยุด (14 คน) ที่บอกว่าไม่ได้ทำงานทุกวันมีเพียง 5 คน เนื่องจากมีกิจกรรมอื่นๆ ในชุมชน เช่น เป็น อสม. เป็นต้น หรือติดภาระกิจอื่นๆ เนื่องจากงานทำโคมไฟเป็นการทำงานที่อิสระ รายได้ขึ้นกับจำนวนชิ้นงานถ้าติดธุระอย่างอื่นก็ไม่ได้ทำ สถานที่ทำงานของแต่ละคนจะอยู่ในบริเวณบ้านของตนเอง ส่วนใหญ่จะอยู่ชั้นล่างที่เป็นที่โล่งเพราะจะได้วางแม่พิมพ์โคมไฟและใช้เป็นที่นั่งทำงานของตนและคนในครัวเรือนที่มาช่วยงาน

โดยส่วนใหญ่สมาชิกในครัวเรือนของผู้ให้สัมภาษณ์จะช่วยเหลือในการทำงานมีเพียง 8 คน ที่ทำเพียงคนเดียวไม่มีคนอื่นช่วย โดยเฉลี่ยจะมีคนทำงาน 1.9 คนต่อครัวเรือน ขั้นตอนที่ผู้ชายในบ้านซึ่งอาจจะเป็นผู้ซื้อหรือลูกหรือพ่อช่วยทำมากที่สุด คือขั้นตอนซึ่งลวดให้เป็นรูปโครงของโคมไฟ ส่วนผู้หญิงมักจะทำในขั้นตอนของการแปะกระดาษ/ไหมบนตัวโครง เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้ความประณีตกว่าขั้นตอนอื่นๆ ในขั้นตอนที่ลูกๆ ที่อยู่ในวัยเด็กช่วยได้มาก คือ ขั้นตอนของการพับโคมเก็บใส่ถุงพลาสติกเพื่อส่งมอบงานให้กับคนของบริษัทที่จะมาตรวจรับงานประมาณ 3 ครั้งต่อเดือน ชั่วโมงการทำงานโดยเฉลี่ยคือ 11.3 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละคนจะเริ่มทำงานในเวลาที่ไม่เท่ากัน โดยส่วนใหญ่จะพักเพื่อรับประทานอาหารเช้า 1 ชั่วโมง ต่อจากนั้นจะกลับมาทำงานต่อ อาจจะเริ่มต้นทำงานหลังจากที่ทำงานบ้านเสร็จแล้ว ในช่วงตอนกลางคืนก็ทำงานโดยจะดูโทรทัศน์ไปด้วยขณะทำงาน สิ่งที่ค้นพบคือคนส่วนใหญ่จะทานอาหารไม่เป็นเวลาจะกินเมื่อหิวหรือในบางคนจะทานข้าวมือเที่ยงหรือมือเย็นเพียงมือเดียวเพราะทำงานตลอด อาหารมือเช้าถูกรวบยอดไปเป็นมือกลางวันเป็นส่วนใหญ่ ในรายหนึ่งถ้าสามีอยู่บ้านตัวเองจะทำงานตลอดถึงตอนเย็นให้สามีทำกับข้าวแทน บางคนไม่ได้ตั้งเวลาทำงานที่แน่นอนถือปริมาณงานเป็นหลักว่าวันหนึ่งๆ จะต้องทำโคมไฟได้ 20 ลูก ถ้าทำได้แล้วก็เลิกทำงาน เป็นต้น

ขั้นตอนทำงานโคมไฟญี่ปุ่นมีหลายขั้นตอนด้วยกัน จากการสัมภาษณ์พบว่ามีขั้นตอนการทำงานดังต่อไปนี้

1. เช็ดแม่พิมพ์โคมด้วยโลชั่นให้สะอาด
2. บั่นลวดรอบๆ แม่พิมพ์
3. ติดกระดาษหรือผ้าไหมบนแม่พิมพ์ที่ละช่องๆ จนครบ
4. ใส่คอปิดขอบโคมไฟรูปกลม
5. ทาน้ำยาเคลือบโคมไฟ
6. รอให้แห้ง แต่ส่วนใหญ่จะใช้พัดลมเป่าให้แห้ง
7. แกะโคมไฟออกจากแม่พิมพ์ เก็บรายละเอียด (ตัดด้ายที่หลุดลุ่ยออก)
8. พับเก็บใส่ถุงพลาสติกที่บริษัทเตรียมไว้ให้

ผู้ให้ข้อมูลบอกว่าขั้นตอนการปะกระดาษเป็นขั้นตอนที่ยากที่สุดกระดาษต้องตึงติดกาวให้เรียบ เมื่อเทียบกับโคมไฟผ้าไหม ผ้าไหมจะยากกว่าเพราะแข็งกว่ากระดาษ ค่าจ้างจึงต่างกันด้วย

3.5 การฝึกทักษะ

ก่อนทำงานครั้งแรกบริษัทจะมีครูมาสอนให้ทำที่บ้านก่อน ประมาณ 1 อาทิตย์ เริ่มฝึกจากขั้นตอนแรกของการทำโคมไฟจนถึงขั้นตอนสุดท้าย ฝึกแค่ 2-3 วันก็สามารถทำได้ และขอรับงานไปทำที่บ้านได้ แรกๆ ได้วันละ 4-5 ลูกเท่านั้น เดียวนี้สามารถทำได้ประมาณวันละ 20 ลูก (เฉลี่ยประมาณ 7 ชั่วโมง) สำหรับรุ่นหลังๆ ที่อยากทำก็จะฝึกทำจากคนที่เคยอยู่แล้ว โดยไปช่วยทำที่บ้านของเพื่อนบ้าน เมื่อฝึกจนชำนาญแล้วก็จะไปสมัครที่โรงงานเพื่อรับงานมาทำที่บ้าน

4. สภาพการจ้างงาน

4.1 อัตราค่าจ้าง และการส่งมอบงาน

ลักษณะของงานจะมีการทำงาน 2 ลักษณะ คือ

- 1) ทำในโรงงาน จะมีประเภททอผ้าไหม ทำในโรงงานที่บ้านปรางค์ ส่วนสาวไหมจะทำที่โรงงานบ้านลำโรง

- 2) ทำตามบ้าน ทำโคมกระดาษ และโคมผ้า งานที่ทำตามบ้านจะมีหลายขั้นตอน

ลักษณะการจ่ายค่าแรง เดิมจะมีเพียงโคมกระดาษคิดราคา 4 บาท จากนั้นก็ปรับราคาค่าจ้างต่อลูกขึ้นมาเป็น 5 บาท 6 บาท โบนัสตามปริมาณงานที่ทำได้เร็ว เช่น ได้ 200 ลูก (ตามเวลากำหนด) ก็จะได้โบนัส 200 บาท ถ้าทำได้ 300 ลูก โบนัสก็จะขึ้นเป็น 300 บาท แต่ปัจจุบันค่าแรงโคมกระดาษใบเล็ก 9 บาท ใบใหญ่ 10 บาท โบนัสที่ปรับใหม่คือวัดตามความ

ประณิตสวงามของงาน เช่น คะแนนสูงสุดของโบนัสคือลูกละ 2 บาท หากใครได้คะแนนเต็มก็จะได้ลูกละ 11 บาท (ค่าแรง 9 บาท โบนัส 2 บาท)

ส่วนโคมผ้าไหมจะได้ราคา 20 บาท เนื่องจากทำยากกว่ามาก โดยประมาณแล้วคนที่ทำประจำจะได้ค่าแรงเดือนละ 4,000-5,000 บาทต่อคน หากทำช่วยกันครัวเรือนละ 2-3 คน ก็จะได้ถึง 10,000-15,000 บาท

การจ่ายเงินทุกวันที่ 26 ของเดือน หากมีคคเคเลี่ยนบ้างก็ประมาณ 5-6 วันโดยแสงจันทร์จะเป็นผู้จ่ายให้ตามบ้านโดยมีบัญชีที่ทางโรงงานทำมาตามรายได้ของแต่ละคน

ก่อนจะมีการจ้างสมาชิกจะต้องฝึกงานก่อนประมาณ 3-4 วัน จะฝึกที่บ้านหรือมาฝึกที่โรงงานก็ได้ โดยจะมีผู้ที่มีประสบการณ์ทำมาก่อนฝึกให้ จากนั้นก็จะทำไปเรื่อยๆ จนชำนาญ ปัจจุบันนี้ไม่ได้เพิ่มสมาชิกแล้วเพราะโรงงานต้องการคนมีประสบการณ์เนื่องจากต้องการงานที่มีคุณภาพและให้มีงานที่เสียน้อยที่สุด

ลักษณะการจ้างไม่มีการทำสัญญาระหว่างโรงงานกับสมาชิก เพียงแต่ตกลงกันด้วยวาจา โรงงานจะนำวัสดุมาแจกตามบ้านทุกอย่างโดยมีบัญชีวัสดุของโรงงาน หากขาดสิ่งใดก็แจ้งพนักงานหรือไปเบิกที่โรงงานได้ เมื่อทำงานเสร็จโรงงานจะมีรถและพนักงานมาเก็บงาน โดยจะตรวจนับสินค้าที่ผลิตเสร็จพนักงานจะเป็นผู้จดจำนวนสินค้าเอง สมาชิกก็จะจดไว้ด้วยเพื่อนำมาตรวจสอบเพื่อรับเงินเมื่อสิ้นเดือน โรงงานจะเอาบัญชีจ่ายเงินและเงินให้แสงจันทร์เป็นผู้จ่ายให้สมาชิก ถ้ามีกรณีจำนวนไม่ตรงกันสมาชิกก็ต้องเจรจาและยืนยันกับพนักงานตรวจรับสินค้าอีกครั้ง

มีการตรวจสอบคุณภาพของงานอย่างละเอียดจากผู้จัดการชาวญี่ปุ่นที่โรงงาน เมื่อมีงานเสียไม่ผ่านการตรวจสอบสินค้าโรงงานก็จะส่งกลับมาให้สมาชิก หากสามารถแก้ไขได้ก็จะแก้ไขกลับไป แต่หากแก้ไขไม่ได้สมาชิกก็จะไม่ได้ค่าแรงตามจำนวนที่เสีย แต่ไม่มีการปรับเงินค่าของเสียหาย

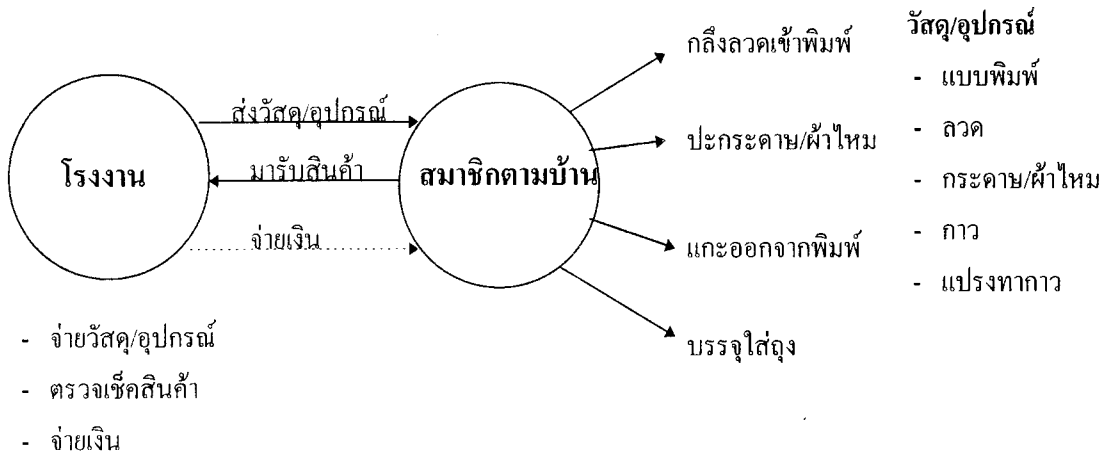
ปัจจุบันมีเงินค่าแรงที่ต้องจ่ายให้แก่สมาชิกเดือนหนึ่งประมาณ 100,000 บาท มีสมาชิก 20 ครัวเรือน จำนวนประมาณ 50 คน และสมาชิกไม่ต้องรับผิดชอบในการจ่ายค่าภาษี

4.2 คุณสมบัติของผู้รับงาน

ไม่มีกฎเกณฑ์ใดๆ ในการเลือกสมาชิกที่จะมารับงานไปทำ แต่อย่างไรก็ตามควรเป็นคนที่ทำงานประณีต มีความอดทนในการทำงานซึ่งค่อนข้างจุกจิก ถ้าคนที่ไม่มี ความอดทนเมื่องานเสียติดกลับมาบ่อยๆ คนๆ นั้นก็จะเลิกทำงานไปเอง

4.3 ขั้นตอนการส่งงานจากผู้ว่าจ้างถึงผู้รับจ้าง

ขั้นตอนการส่งงานจากผู้ว่าจ้างคือบริษัทฟูลจิก กับผู้รับจ้างที่เป็นผู้หญิงในชุมชน เป็น
ดังแผนภาพต่อไปนี้

5. สวัสดิการในการทำงาน

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าสาย พบว่า โรงงานจะมีสวัสดิการที่ไม่ได้เป็นข้อตกลงที่เป็น
ลายลักษณ์อักษรแต่ก็ได้ถือปฏิบัติมาทุกปีขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้จัดการ เช่น

- 1) การให้เบิกค่าแรงล่วงหน้าในกรณีฉุกเฉินหรือเดือดร้อนแต่จะไม่ให้เสมอกันไปทุก
คนจะเลือกให้คนที่ทำงานมานาน มีความรับผิดชอบต่องาน และส่งงานเป็นประจำ
ครั้งละ 1,000 บาท บางคนให้ถึง 10,000 บาทก็มี
- 2) ให้ผ้าไหมที่ทอในโรงงานกับผู้หญิงที่จะแต่งงานเพื่อนำไปตัดชุดแต่งงานแต่ก่อนให้
ทุกคนเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยให้แล้ว
- 3) มีการจัดเลี้ยงโต๊ะจีนในเทศกาลปีใหม่
- 4) มีการจัดนำเที่ยวทุกปีๆ ละครั้ง เช่น ไปเชียงราย ปีนี้จะไประยอง โดยสมาชิกไม่ต้อง
เสียค่าใช้จ่าย
- 5) มีทัวร์มาจากญี่ปุ่นมาเยี่ยมชาวบ้านปีละครั้งมีการพูดคุยโดยผ่านล่ามและจะให้เงิน
ชาวบ้านเพื่อทำอาหารเลี้ยง

โดยภาพรวมแล้วมองว่าความสัมพันธ์ระหว่างโรงงาน (ผู้จัดการ) และสมาชิกเป็นไป
ด้วยดี มีการถ้อยทีถ้อยอาศัยกันตลอดมา มีการดูแลใกล้ชิด โดยเดินตามบ้าน บางครั้งก็จะมีขนม
และผลไม้ติดมือไปฝากสมาชิก ผู้จัดการ สามี-ภรรยา จะพักในตัวเมืองนครราชสีมา และจะไปกลับ
ทุกวัน ภรรยาคุมโรงงานทอผ้า สามีคุมโรงงานสาวไหม

จากการประมวลข้อมูลจากแบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์ผู้รับงานในประเด็นเกี่ยวกับสวัสดิการ พบว่า ส่วนใหญ่พอใจต่อการทำงานและรายได้ที่ได้รับจากการทำงาน (13 คน) โดยบอกว่าดีกว่าอยู่เฉยๆ เป็นงานอิสระที่จะมีรายได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความขยันของแต่ละคน ในส่วนที่ไม่พอใจนั้นจะบอกว่าค่าแรงต่ำไปไม่คุ้มกับค่าแรงที่ทำงาน

บริษัทไม่มีสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลให้ไม่เหมือนกับการเป็นคนงานในโรงงาน ซึ่งเจ็บป่วยเป็นอะไรบริษัทจะออกค่าใช้จ่ายในการรักษาตัวให้ แต่สำหรับคนที่รับงานมาทำที่บ้านจะไม่มีสวัสดิการในส่วนนี้ แต่ในทุกๆ ปีช่วงปีใหม่บริษัทจะเลี้ยงอาหารคนที่ทำงานทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในโรงงานหรือทำงานตามบ้าน โดยจัดเลี้ยงใหญ่แบบโต๊ะจีน ในแต่ละปีจะพาคนทำงานไปเที่ยวต่างจังหวัด เช่น ปีที่ผ่านมาพาไปเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ โดยบริษัทเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้ นอกจากนี้บริษัทยังมีโบนัสพิเศษสำหรับคนที่ทำคอมไฟลวยและสะอาด เพิ่มค่าแรงให้เป็นพิเศษอีก

6. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ในแต่ละครอบครัวที่รับงานทำคอมไฟลวยไปทำที่บ้านนั้น จะมีสภาพครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจและอาชีพเดิมแตกต่างกันออกไป จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้รับช่วงทำงาน พบว่า ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี หัวหน้าครอบครัวเคยไปทำงานขายแรงงานในต่างประเทศถึง 6 ปี เมื่อกลับมาจึงมีเงินเก็บพอสมควร ครอบครัวยังคงประกอบอาชีพดั้งเดิมที่เคยทำมา คือ การทำนาทำไร่ สามีของลูกสาวมีอาชีพรับเหมาก่อสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนี้จึงค่อนข้างดีมากกว่าครอบครัวหนึ่ง

ลูกสาวเคยไปทำงานในกรุงเทพฯ โดยทำงานในโรงงานเย็บผ้า เมื่อประมาณ 5-6 ปีที่ผ่านมา ก่อนที่จะกลับมาแต่งงานที่บ้าน และไม่ได้ไปอีกเลย เมื่อเห็นว่าสมาชิกในบ้านว่างงานอยู่จึงไปฝึกทำคอมไฟที่โรงงานก่อนที่จะตัดสินใจรับงานมาทำที่บ้าน สมาชิกที่ร่วมทำงานมี 3 คน คือ หัวหน้าครอบครัว (พ่อ) แม่ และลูกสาว โดยแบ่งหน้าที่กันทำ พ่อเป็นผู้ปั่นลวดขึ้นโครงคอมไฟ ลูกสาวเป็นผู้ติดกระดาษหรือผ้าไหม ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดของคอมไฟ ต่อจากนั้นปล่อยให้แห้ง แม่จะเป็นผู้แกะคอมไฟออกจากพิมพ์และเก็บรายละเอียดต่างๆ โดยเฉลี่ยจะทำงานประมาณวันละ 6-7 ชั่วโมง จะเริ่มทำงานหลังจากทานอาหารเช้าเสร็จ ส่วนอาหารกลางวันนั้นจะรับประทานไม่พร้อมกันแล้วแต่ใครจะหิว ตอนเย็นจะเลิกทำงานประมาณ บ่าย 3 โมง เพื่อเตรียมอาหารเย็น และทำงานบ้าน หากมีธุระก็จะหยุดทำงาน งานที่ทำนั้นเป็นการแบ่งขั้นตอนการทำงานค่อนข้างชัดเจน หากทำงานในความรับผิดชอบของตนเสร็จสิ้น สามารถไปร่วมกิจกรรมของชุมชนได้ ลูกสาวจะเป็นผู้รับเงินและจัดการค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว รายได้จากการทำคอมไฟโดยเฉลี่ยจะได้ประมาณ 6,000 บาทต่อเดือน

ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีนัก ทำนาได้ข้าวเพียงเล็กน้อย ขายบ้างเมื่อขาดเงิน ถือว่างานทำโคมไฟเป็นอาชีพหลักที่ค้าจนครอบครัวของตนอยู่ จะทำงานโดยเฉลี่ย 10 ชั่วโมง โดยเริ่มทำตั้งแต่เช้าภายหลังการรับประทานอาหารเช้าเสร็จสิ้น ส่วนอาหารกลางวันนั้นใครหิวก่อนก็กินก่อน ทำงานเรื่อยๆ จนถึงประมาณ 6 โมงเย็น หยุดทำอาหารค่ำ ต่อจากนั้นหลังทานอาหารก็จะทำงานต่อขณะที่ดูรายการโทรทัศน์ไปด้วย แรงงานที่ทำมีเพียง 2 คน แต่ทำอย่างเอาใจจริงเอาจ้าง รายได้ต่อเดือนประมาณ 10,000 บาท

บางครอบครัวก็จะทำแค่เป็นงานอดิเรก เพราะพ่อบ้านมีงานที่ทำรายได้หลักให้กับครอบครัวแล้ว แม่บ้านจะดูแลบ้านและลูกๆ ที่ยังเล็กอยู่เรียบร้อยแล้วถึงจะลงมือทำ ถ้าวันไหนมีงานยุ่งก็จะไม่ทำ จะทำอยู่คนเดียวบางวันถ้าสามีว่างก็จะช่วยทำ รายได้โดยเฉลี่ยประมาณ 2,000 บาท จะเก็บไว้ใช้ส่วนตัว

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการรับช่วงงานทำโคมไฟญี่ปุ่นนี้มีผลกระทบในทางที่ดีต่อภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือนที่รับทำงานนี้เป็นอย่างยิ่ง ถือเป็นรายได้หลักของครอบครัวได้เป็นอย่างดี

สำหรับเรื่องบทบาทของหญิงชายภายในครอบครัวนั้น ถึงแม้ว่าผู้หญิงจะมีงานเพิ่มขึ้นมาแต่บทบาทหน้าที่ในเรื่องงานบ้านก็ยังเหมือนเดิม งานบ้าน เช่น ซัก-รีดเสื้อผ้า ทำอาหาร ทำความสะอาดบ้าน และการดูแลลูกๆ ก็ยังเป็นหน้าที่หลักของผู้หญิง เพราะผู้ชายยังถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้หญิงจึงไม่ได้แบ่งเบาภาระอันนี้ และผู้หญิงก็ไม่ได้เรียกร้องให้ผู้ชายมาช่วย และก็เต็มใจที่จะทำงานเหล่านี้เหนื่อยก็พักแต่ก็ยังหวังว่าถ้าผู้ชายได้แบ่งเบาภาระนี้นับว่าก็ดี

ส่วนฤดูกาลทำนาหรือทำการเกษตรอื่นๆ ก็จะหยุดรับงานมาทำในช่วงนี้จนกว่าจะทำนาเสร็จ ก็จะหยุดเป็นช่วงๆ คือ ช่วงดำนา ช่วงเก็บเกี่ยว โดยจะจ้างคนมาช่วย แรงงานในด้านเกษตรในปัจจุบันจะหายาก ค่าแรงในด้านเกษตรประมาณวันละ 140 บาท

ส่วนกิจกรรมของชุมชน เช่น การไปวัดทำบุญในเทศกาลต่างๆ งานศพ งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ ทุกคนยังให้ความสำคัญและยังดำเนินชีวิตไปตามปกติ บางครั้งก็ส่งตัวแทนของครอบครัวไป บางครั้งก็ไปทั้งครอบครัว ต้องดูว่าเป็นงานอะไร และเมื่อไปแล้วก็ไม่ได้รีบร้อนกลับจะอยู่จนกระทั่งเรียบร้อยแล้ว หรือไม่มีอะไรจะทำหรือให้ช่วยแล้วก็จะกลับ

สำหรับอาชีพดังกล่าวนี้คนในครอบครัวจะพอใจ ถึงแม้ว่าบางครอบครัวสามีหรือพ่อบ้านจะไม่ได้ช่วยก็ตาม เพราะเป็นอาชีพที่ทำอยู่กับบ้าน แม่บ้านได้มีโอกาสทำงานบ้านดูแลครอบครัวตามปกติ พร้อมกับได้ทำงานที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งทำให้มีความสบายใจมากกว่าที่จะออกไปทำงานนอกบ้าน และรายจ่ายก็ไม่สูงเพราะหลายๆ คนก็เคยไปทำงานตามโรงงานเย็บผ้า ทำงานก่อสร้าง ซึ่งจะต้องไปทำงานต่างจังหวัด นอกจากจะคิดถึงบ้านแล้วค่าใช้จ่าย

ก็สูง เพราะบางคนก็ไปเข้าบ้านอยู่กับเพื่อน อาหารก็ซื้อกินเอง สุขภาพจิตก็ไม่ค่อยดี ทำงานก็ต้องตรงเวลา เหนื่อยก็ไม่ได้หยุดต้องรอให้ถึงเวลาพักเสียก่อน อยากให้มีงานแบบนี้ทำไปเรื่อยๆ เพราะไม่อยากจะออกไปทำงานไกลบ้านอีกแล้ว

ในการทำงานรับช่วงนี้ถึงแม้จะรับมาทำที่บ้านแต่ก็ไม่ต้องผ่านผู้ว่าจ้างคนใด บริษัทจะมีเจ้าหน้าที่โดยตรงจะรับและส่งงานให้กับผู้รับงานถึงที่บ้าน ในแต่ละครอบครัวต่างคนต่างก็ทำงานของตัวเองภายในบริเวณบ้านของตนเอง และช่วยเหลือกันภายในครอบครัวเท่านั้น ไม่มีกลุ่มช่วยเหลือกันในโรงงาน ถ้าว่างหรือเลิกทำงานของแต่ละวันแล้วก็จะออกมาพบปะพูดคุยกัน

7. ผลกระทบทางด้านสุขภาพ

งานดังกล่าวเนื่องจากต้องนั่งทำงานเป็นระยะเวลาค่อนข้างนานในแต่ละวัน ผลกระทบทางสุขภาพที่พบโดยมากเป็นอาการปวดเมื่อยตามบริเวณต่างๆ ของร่างกาย คือ แขนขา หลัง หรือ เอว เช่นเดียวกับงานรับช่วงประเภทอื่นๆ แต่มีอาการที่เพิ่มขึ้นมา คือ ปวดตา เนื่องจากต้องเพ่งใช้สายตามากเมื่อต้องขึงลวดและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องแปะกระดาษบนพิมพ์คอมพิวเตอร์ซึ่งต้องเสมอเรียบตลอดแนว ส่วนใหญ่อาการที่เกิดขึ้นจะปล่อยให้นายไปเองหรือไม่ก็ซื้อยาบรรเทาปวดมากิน โดยเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 30 บาทต่อครั้ง โดยที่ไม่ต้องหยุดงานคือกินยาแล้วทำงานต่อไปไม่ได้หยุดพัก แต่ก็มี 3-4 รายที่ต้องหยุดงานไปให้หมอในโรงพยาบาลตรวจรักษาโดยจะเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 50-100 บาทต่อครั้ง

อาการพิเศษที่พบในการทำงานรับช่วงคอมพิวเตอร์ คือ แต่ละคนจะต้องดื่มน้ำสมทำน้ำยาเคลือบคอมพิวเตอร์เองจะรู้สึกแสบตา และบางคนเกิดอาการแพ้เมื่อต้องทำคอมพิวเตอร์ใหม่เกิดผื่นคันเป็นตุ่มไบบริเวณมือไม่ทราบสาเหตุเกิดจากอะไร บางรายเล่าให้ฟังว่าเมื่อเกิดอาการเมื่อยล้าก็ลุกขึ้นเดินไปเดินมา อาการปวดหลังปวดเอวก็จะค่อยๆ หายไปเองไม่ต้องหยุดงาน

เมื่อมีปัญหาด้านสุขภาพ เช่น เมื่อย ขาเป็นเหน็บเพราะนั่งนาน ปวดหลัง ซึ่งสมาชิกก็จะแก้โดยการลุกขึ้นเดินบ้าง หยุดทำงานแล้วนอนพัก บางคนเป็นโรคกรดไหลย้อน โรคกระเพาะเนื่องจากอยากได้อาหารมากๆ จึงรับประทานอาหารไม่เป็นเวลา

8. ปัญหาและข้อเสนอของผู้รับช่วงงานทำคอมพิวเตอร์ญี่ปุ่น

ในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นและข้อเสนอนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องการให้มีสวัสดิการใน 2 ประเด็น คือ ต้องการให้มีสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลในยามที่คนทำงานเจ็บป่วย และต้องการให้เพิ่มค่าแรงต่อชิ้นให้บ้าง ที่แตกต่างจากคนอื่นมี 1 รายคือ อยากให้บริษัทหยุดในวันสำคัญ

ต่างๆ ของไทยให้ด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งวันสำคัญทางศาสนา เนื่องจากนายจ้างที่ประจำอยู่ในโรงงานเป็นคนญี่ปุ่นไม่เข้าใจวัฒนธรรมประเพณีของไทยดีพอ

ความต้องการที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้รัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือดูแลนั้นมี 4 เรื่อง คือ 1) อยากให้รัฐดูแลต่อรองเรื่องค่าแรงกับนายจ้างให้เพิ่มค่าจ้างมากกว่านี้ 2) อยากให้รัฐสนับสนุนกระจายงานลักษณะรับช่วงงานแบบนี้ให้กว้างขวางขึ้น ในชุมชนอื่นๆ เพื่อจะได้เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน 3) อยากให้กรมแรงงานมาดูแลเรื่องสวัสดิการสังคม 4) อยากให้รัฐช่วยลดภาษีของโรงงานเพื่อที่จะได้นำเงินส่วนนี้มาเพิ่มค่าแรงให้กับคนทำงานได้ นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ข้อมูล 3 รายที่บอกว่าไม่ต้องการให้รัฐมาช่วยสนับสนุนอะไรเพราะบริษัทดูแลดีอยู่แล้ว

9. ปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงบางส่วนไม่ร่วมในกิจกรรมรับช่วงงาน

ปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงบางส่วนในชุมชนไม่เข้าร่วมในกิจกรรมรับช่วงงานทำคอมพิวเตอร์ญี่ปุ่น มี 2 ประเด็นหลักๆ คือ

1. ปัจจัยเรื่องสุขภาพและวัย คนที่ทำงานได้ต้องมีสุขภาพที่ดี คนที่สูงอายุเกินไปไม่สามารถทำงานนี้ได้
2. ปัจจัยเรื่องความประณีตของงาน งานทำคอมพิวเตอร์ต้องการคนที่มีความละเอียด ทำงานด้วยความประณีตและอดทน หากคนที่ขาดคุณสมบัติเช่นนี้ย่อมทำงานไม่ได้
3. ปัจจัยความไม่พอใจนายจ้าง นายงานชาวญี่ปุ่นในที่ประเด็นที่ทำงานละเอียดและจู้จี้
4. ปัจจัยเรื่องค่าจ้าง เห็นว่าค่าจ้างต่ำจึงไม่รับทำงาน